Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

॥ श्री स्तम्भनपार्श्वनाथाय नमः ॥

श्रीखरतरगच्छालंकार–वर्धमानसूरि–विरचित–आचारदिनकरग्रन्थान्तर्गत–

चतुर्णिकायदेवप्रतिष्ठाविध्यनुसारेण–

॥ घण्टाकर्ण–प्रतिष्ठा–विधिः ॥

ह्रींकारध्यानध्यातारं, धर्मानुष्ठानकारकम् ।
मां श्रुतज्ञानदातारं, वन्दे गुरुमहर्निशम् ॥१॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

॥ जिनार्चनविधिः ॥

पूर्वं शुभदिने, शुभनक्षत्रे, शुभलग्ने प्रतिष्ठा-विधिमारभेत-तत्र प्रथमं क्षेत्रशुद्धिकरणम् । वेदिस्थापनादिविधिस्तु आचारदिनकरग्रन्थादवसेयः । ततो जिनार्चनविधिरर्हत्कल्पकथनानुसारेण प्रोच्यते । स यथा—

श्राद्धः केवलदृढसम्यक्त्वधारी प्राप्तगुरूपदेशः सर्वांगसुस्नातः सदशाव्यंगश्वेतवस्त्रधरः कंकणमुद्रांकितकरो बद्ध-धम्मिल्लः शुचिपरिधानः कृतोत्तरासंगः स्ववर्णानुसारेण (स्वलक्ष्म्यनुसारेण) जिनोपवीतोत्तरीयोत्तरासंगभृत् कृत-मुखकोशोऽनन्यचित्तो जिनालये चैत्ये वा एकान्ते जिनार्चनं कुर्यात् ॥

प्रथमं स्नात्रपीठे श्रीशान्तिनाथप्रतिमां स्थापयेत् । तत्प्रतिमाया अलाभेऽन्यजिनप्रतिमायामपि श्रीशान्तिनाथप्रतिमां कल्पयेत् तन्मन्त्रो यथा—

ॐ नमोऽर्हद्भ्यस्तीर्थंकरेभ्यः श्रीशान्तिनाथेभ्यो जिनेभ्योऽनाद्यन्तेभ्यः समबलेभ्यः समकृत्येभ्यः समप्रभावेभ्यः समकेवलेभ्यः समतत्त्वोपदेशेभ्यः समपूजनेभ्यः समकल्पनेभ्यः श्रीशान्तिनाथभगवान् (सममस्त्वत्र तीर्थंकरनाम) पञ्चदशकर्मभूमिभवस्तीर्थंकरो योऽत्राराध्यते सोऽत्र प्रतिमायां सन्निहितोऽस्तु स्वाहा ॥ अनेन मन्त्रेण जिनप्रतिमायां यस्य तीर्थंकरस्य कल्पना विधीयते स तीर्थंकरः प्रतिमायां पूजितो भवति ॥ अत एव वासक्षेपेण अन्यप्रतिमायां शान्तिजिनकल्पना ॥

तदनन्तरं पूर्वमर्हत्कल्पविधिना पूर्णां जिनार्चनपूजां विदध्यात् ॥

For Private and Personal Use Only

॥ वज्रपञ्जरस्तोत्रम् ॥

ॐ परमेष्ठिनमस्कारं, सारं नवपदात्मकम् । आत्मरक्षाकरं वज्र-पञ्जराभं स्मराम्यहम् ॥ १ ॥
ॐ नमो अरिहंताणं, शिरस्कं शिरसि स्थितम् । ॐ नमो सव्वसिद्धाणं, मुखे मुखपटं वरम् ॥ २ ॥
ॐ नमो आयरियाणं, अंगरक्षातिशायिनी । ॐ नमो उवज्झायाणं, आयुधं हस्तयोर्दृढम् ॥ ३ ॥
ॐ नमो लोए सव्वसाहूणं, मोचके पादयोः शुभे । एसो पंचनमुक्कारो, शिला वज्रमयी तले ॥ ४ ॥
सव्वपावप्पणासणो, वप्रो वज्रमयो बहिः । मंगलाणं च सव्वेसिं, खादिरांगारखातिका ॥ ५ ॥
स्वाहांत च पदं ज्ञेयं, पढमं हवइ मंगलं । वप्रोपरि वज्रमयं, पिधानं देहरक्षणे ॥ ६ ॥
महाप्रभावा रक्षेयं, क्षुद्रोपद्रवनाशिनी । परमेष्ठिपदोद्भूता, कथिता पूर्वसूरिभिः ॥ ७ ॥
यश्चैनां कुरुते रक्षां, परमेष्ठिपदैः सदा । तस्य न स्याद् भयं व्याधि-राधिश्चापि कदाचन ॥ ८ ॥

एवं वज्रपञ्जरकवचादिमन्त्रेण शरीररक्षामात्मरक्षां च प्रथमं विदध्यात् । तदनु च जलपुष्पपत्राक्षतफलधूपवह्नि-दीपगन्धादीनां सर्वेषां पूजोपकरणानां निरवद्यताकरणम् ॥ तन्मन्त्राश्चेमे-जलमन्त्रः—

ॐ आपोऽप्काया एकेन्द्रिया जीवा निरवद्यार्हत्पूजायां निर्व्यथाः सन्तु निरपायाः सन्तु सद्गतयः सन्तु न मेऽस्तु संघट्टनहिंसापापमर्हदर्चने स्वाहा ॥ इति जलाभिमन्त्रणम् ।

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

अथ पत्रपुष्पफलधूपचन्दनादिमन्त्रः—

ॐ वनस्पतयो वनस्पतिकाया जीवा एकेन्द्रिया निरवद्यार्हत्पूजायां निर्व्यथाः सन्तु निरपायाः सन्तु सद्गतयः सन्तु न मेऽस्तु संघट्टनहिंसापापमर्हदर्चने स्वाहा ॥ इति पत्रपुष्पफलचन्दनधूपाद्यभिमन्त्रणम् ।

अथ वह्निदीपाद्यभिमन्त्रणं तद्यथा—

ॐ अग्नयोऽग्निकाया जीवा एकेन्द्रिया निरवद्यार्हत्पूजायां निर्व्यथाः सन्तु निरपायाः सन्तु सद्गतयः सन्तु न मेऽस्तु संघट्टनहिंसापापमर्हदर्चने स्वाहा ॥ इति वह्निदीपाद्यभिमन्त्रणम् । सर्वेषामपि मन्त्रणं वासक्षेपेन त्रिस्त्रिर्वारान् ।

ततः पुष्पगन्धादि हस्ते गृहीत्वा—

ॐ त्रसरूपोऽहं संसारिजीवः सुवासनः सुगन्धः सुमेधा एकचित्तो निरवद्यार्हदर्चने निर्व्यथो भूयासं निष्पापो भूयासं निरुपद्रवो भूयासं मत्संश्रिता अन्येऽपि संसारिजीवा निरवद्यार्हदर्चने निर्व्यथा भूयासुः निष्पापा भूयासुः निरुपद्रवा भूयासुः ॥ अनेन मन्त्रेण स्वस्य तिलककरणम् । पुष्पादिभिः स्वशिरोऽर्चनं च ।

पुनः पुष्पाक्षतादि करे गृहीत्वा दशदिगभिमन्त्रः—

ॐ पृथिव्यप्तेजोवायुवनस्पतित्रसकाया एक-द्वि-त्रि-चतुष्पञ्चेन्द्रियास्तिर्यग्मनुष्यनारकदेवगतिगताश्चतुर्दशरज्ज्वात्मकलोकाकाशनिवासिनः इह श्रीजिनार्चने कृतानुमोदनाः सन्तु, निष्पापाः सन्तु, निरपायाः सन्तु, सुखिनः सन्तु, प्राप्तकामाः सन्तु, मुक्ताः सन्तु, बोधमाप्नुवन्तु स्वाहा ॥ अनेन मन्त्रेण दशस्वपि दिक्षु गन्धजलाक्षतादिक्षेपः ॥

For Private and Personal Use Only

ततः— शिवमस्तु सर्वजगतः, परहितनिरता भवन्तु भूतगणाः ।
दोषाः प्रयान्तु नाशं, सर्वत्र सुखीभवन्तु लोकाः ॥ १ ॥ (आर्या)
सर्वेऽपि सुखिनः सन्तु, सर्वे सन्तु निरामयाः ।
सर्वे भद्राणि पश्यन्तु, मा कश्चिद् दुःखभाग् भवेत् ॥ २ ॥ (अनुष्टुप्)

भूशुद्धिमन्त्रः— ॐ भूतधात्री पवित्रास्तु, अधिवासितास्तु, सुप्रोक्षितास्तु, स्वाहा ॥
इति जलेन पूर्वलिप्तभूमौ प्रोक्षणम् ॥

ततः पीठमन्त्रः— ॐ स्थिराय शाश्वताय निश्चलाय पीठाय नमः स्वाहा ॥
इति प्रक्षालित-चन्दनलिप्त,-स्वस्तिकांकित-पूजापट्टस्थालादिस्थापनम् ॥
चैत्ये तु स्थिरबिम्बे एताभ्यां मन्त्राभ्यां तद्भूमिजलपट्टाद्यधिवासनम् ॥ ततः—

ॐ अत्र क्षेत्रे अत्र काले नामार्हन्तो रूपार्हन्तो द्रव्यार्हन्तो भावार्हन्तः ममागताः सुस्थिताः सुनिष्ठिताः सुप्रतिष्ठाः सन्तु स्वाहा ॥

इत्यर्हत्प्रतिमास्थापनम् । निश्चलबिम्बे चरणाधिवासनम् । ततोऽञ्जल्यग्रे पुष्पं गृहीत्वा पुष्पाभिषेकमन्त्रः—
ॐ नमोऽर्हद्भ्यः सिद्धेभ्यस्तीर्णेभ्यस्तारकेभ्यो बोधकेभ्यः सर्वजन्तुहितेभ्य इह कल्पनाबिम्बे भगवन्तोऽर्हन्तः

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

सुप्रतिष्ठिताः सन्तु स्वाहा ॥ इति मौनेन कथयित्वा भगवच्चरणोपरि पुष्पस्थापनम् ॥

पुनरपि पुष्पेण जलार्द्रितेन पूजापूर्वकं कथनं यथा—

स्वागतमस्तु सुस्थितिरस्तु सुप्रतिष्ठास्तु स्वाहा ॥

ततः पुष्पाभिषेकेण— अर्घ्यमस्तु पाद्यमस्तु आचमनीयमस्तु सर्वोपचारैः पूजास्तु स्वाहा ॥

एभिर्वचनैः पुनर्जिनप्रतिमोपरि जलार्द्रितपुष्पारोपणं विधीयते ॥ ततो जलं गृहीत्वा मन्त्रश्लोकः—

ॐ अर्हं वं— जीवनं तर्पणं हृद्य, प्राणदं मलनाशनम् ।
जलं जिनार्चनेऽत्रैव, जायतां सुखहेतवे ॥ १ ॥ स्वाहा ॥

इति जलेन प्रतिमाभिषेचनम् । स्नपनं च । ततश्चन्दनकुंकुमकर्पूरकस्तूरीप्रमुखगन्धं करे गृहीत्वा मन्त्रश्लोकः । यक्षकर्दमपूजा—

ॐ अर्ह लं— इदं गन्धं महामोदं, बृंहणं प्रीणनं सदा ।
जिनार्चनेऽत्र सत्कर्म-संसिद्ध्यै जायतां मम ॥ १ ॥ स्वाहा ॥

इति विविधगन्धैः प्रतिमाविलेपनम् ॥ ततः पुष्पपत्रिकादि हस्ते गृहीत्वा मन्त्रश्लोकः—

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

ॐ अर्हं क्षं— नानावर्णं महामोदं, सर्वत्रिदशवल्लभम् ।
जिनार्चनेऽत्र संसिद्ध्यै, पुष्पं भवतु मे सदा ॥ १ ॥ स्वाहा ॥

इति पुष्पपूजा । ततोऽक्षतान् गृहीत्वा मन्त्रश्लोकः—

ॐ अर्हं तं— प्रीणन निर्मलं बल्य, माङ्गल्यं सर्वसिद्धिदम् ।
जीवनं कार्यसंसिद्ध्यै, भूयान्मे जिनपूजने ॥ १ ॥ स्वाहा ॥

इत्यक्षतान् जिनप्रतिमोपरि आरोपयेत् ॥ ततः पूगजातिफलानि वर्त्तमानर्तुफलं करे गृहीत्वा मन्त्रश्लोकः—

ॐ अर्हं फुः— जन्मफलं स्वर्गफलं, पुण्यमोक्षफलं फलम् ।
दद्याज्जिनार्चनेऽत्रैव, जिनपादाग्रसंस्थितम् ॥ १ ॥ स्वाहा ॥

इति जिनाग्रे फलपूजा ॥ ततो धूपं गृहीत्वा श्लोकः—

ॐ अर्हं रं— श्रीखण्डागरुकस्तूरी,—द्रुमनिर्यासंसंभवः ।
प्रीणनं सर्वदेवानां, धूपोऽस्तु जिनपूजने ॥ १ ॥ स्वाहा ॥

इति वह्नौ धूपक्षेपः ॥ ततः पुष्पं गृहीत्वा मन्त्रश्लोकः—

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

ॐ अर्हं रं— पञ्चज्ञानमहाज्योति-र्मयोऽयं ध्वान्तघातने ।
द्योतनाय प्रतिमाया, दीपो भूयात्सदार्हतः ॥ १ ॥ स्वाहा ॥

इति दीपमध्ये पुष्पन्यासः । ततः पुष्पाणि गृहीत्वा मन्त्रः—

ॐ अर्हं भगवद्भ्योऽर्हद्भ्यो जल-गन्ध-पुष्पाक्षत-फल-धूप-दीपैः संप्रदानमस्तु, ॐ पुण्याहं पुण्याहं, प्रीयन्तां प्रीयन्तां भगवन्तोऽर्हन्तस्त्रिलोकस्थिता, नामाकृति-द्रव्य-भावयुताः स्वाहा ॥ इति जिनपूजनम् ॥

ततो वासान् गृहीत्वा मन्त्रो यथा—

ॐ सूर्य-सोमाङ्गारक-बुध-गुरु-शुक्र-शनैश्चर-राहु-केतुमुखा ग्रहा इह जिनपादाग्रे समायान्तु पूजां प्रतीच्छन्तु स्वाहा ॥

इत्युक्त्वा जिनपादाधः स्थापितग्रहेषु स्नानपट्टे वा वासान् निक्षिपेत् ॥ ततः—

आचमनमस्तु स्वाहा । गन्धमस्तु स्वाहा । पुष्पमस्तु स्वाहा । अक्षतमस्तु स्वाहा । फलमस्तु स्वाहा । धूपोऽस्तु स्वाहा । दीपोऽस्तु स्वाहा । इति क्रमेण जल-गन्ध-पुष्पाक्षत-फल-धूप-दीपैर्ग्रहाणां पूजा ॥

ततोऽञ्जल्यग्रे पुष्पं गृहीत्वा मन्त्रः—

ॐ सूर्य-सोमाङ्गारक-बुध-गुरु-शुक्र-शनैश्चर-राहु-केतुमुखा ग्रहाः सुपूजिताः सन्तु, सानुग्रहाः सन्तु, तुष्टिदाः सन्तु, पुष्टिदाः सन्तु, माङ्गल्यदाः सन्तु, महोत्सवदाः सन्तु, स्वाहा ॥ इति ग्रहेषु पुष्पारोपणम् ।

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

पुनरनयैव रीत्या मन्त्रः—

ॐ इन्द्राग्नि-यम-निर्ऋति-वरुण-वायु-कुबेरेशान-नागब्रह्माणो लोकपालाः सविनायकाः सक्षेत्रपाला इह जिन-पादाग्रे समागच्छन्तु पूजां प्रतीच्छन्तु स्वाहा ॥ इति पूजापट्टोपरि लोकपालानां वासक्षेपः ॥ ततः—

आचमनमस्तु स्वाहा । गन्धमस्तु स्वाहा । पुष्पमस्तु स्वाहा । अक्षतमस्तु स्वाहा । फलमस्तु स्वाहा । धूपोऽस्तु स्वाहा । दीपोऽस्तु स्वाहा । इति क्रमेण जल-गन्ध-पुष्पाक्षत-फल-धूपैर्लोकपालानां पूजा ॥ ततोऽञ्जल्यग्रे पुष्पं गृहीत्वा मन्त्रः—

ॐ इन्द्राग्नि-यम-निर्ऋति-वरुण-वायु-कुबेरेशान-नाग-ब्रह्माणो लोकपालाः सविनायकाः सक्षेत्रपालाः सुपूजिताः सन्तु, सानुग्रहाः सन्तु, तुष्टिदाः सन्तु, पुष्टिदाः सन्तु, माङ्गल्यदाः सन्तु, महोत्सवदाः सन्तु, स्वाहा ॥ इति लोकपालेषु पुष्पारोपणम् । ततः पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा मन्त्रो यथा—

ॐ अस्मत्पूर्वजा गोत्रसंभवा देवगतिगताः सुपूजिताः सन्तु सानुग्रहाः सन्तु तुष्टिदाः सन्तु पुष्टिदाः सन्तु माङ्गल्यदाः सन्तु महोत्सवदाः सन्तु स्वाहा ॥ इति जिनपादाग्रे पुष्पाञ्जलिं क्षिपेत् । ततः पुनः पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा मन्त्रः—

ॐ अर्हं अर्हद्भक्ताष्टनवत्युत्तरशतं (१९८) देवजातयः सदेव्यः पूजां प्रतीच्छन्तु, सुपूजिताः सन्तु, सानुग्रहाः

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

सन्तु, तुष्टिदाः सन्तु, पुष्टिदाः सन्तु, माङ्गल्यदाः सन्तु, महोत्सवदाः सन्तु, स्वाहा ॥ इति जिनपादाग्रे पुष्पाञ्जलिं क्षिपेत् ।

ततोऽञ्जल्यग्रे पुष्पं धृत्वा अर्हन्मन्त्रं स्मृत्वा तेन पुष्पेण जिनप्रतिमां पूजयेत् । अर्हन्मन्त्रो यथा—

ॐ अर्हं नमो अरिहंताणं, ॐ अर्हं नमो सयंसंबुद्धाणं, ॐ अर्हं नमो पारगयाणं स्वाहा ॥

अय तु त्रिपदो मन्त्रः, श्रीमतामर्हतां परः । भोगमोक्षप्रदो नित्यं, सर्वपापनिकृन्तनः ॥ १ ॥
न स्मर्तव्योऽपवित्रैश्च, नान्यचित्तैर्न सस्वरम् । न श्राव्यश्च नास्तिकानां, नैव मिथ्यादृशामपि ॥ २ ॥

ततोऽष्टोत्तरशतं तदर्धं वा मन्त्रजापः ।

ततो नैवेद्यढौकनं पात्रद्वयेन । तत एकपात्रजलं चुलुके गृहीत्वा मन्त्रः—

ॐ अर्हं'— नानाषड्रससंपूर्णं, नैवेद्यं सर्वमुत्तमम् ।
जिनाग्रे ढौकितं सर्व-सम्पदे मम जायताम् ॥ १ ॥

प्रत्येकं तत्र नवेद्ये जलचुलुकक्षेपः । पुनर्जलचुलुकं गृहीत्वा मन्त्रो यथा—

ॐ सर्वे गणेशक्षेत्रपालाद्याः सर्वे ग्रहाः सर्वे दिक्पालाः सर्वेऽस्मत्पूर्वजोद्भवा देवाः सर्वेऽष्टनवत्युत्तरशतं देवजातयः सदेव्योऽर्हद्भक्ता अनेन नैवेद्येन संतर्पिताः सन्तु सानुग्रहाः सन्तु तुष्टिदाः सन्तु पुष्टिदाः सन्तु माङ्गल्यदाः सन्तु

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

महोत्सवदाः सन्तु स्वाहा ॥ इति द्वितीयनैवेद्यस्योपरि चुलुकक्षेपः ॥ इति जिनार्चनविधिः ॥

ततः पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा—

यो जन्मकाले पुरुषोत्तमस्य, सुमेरुशृङ्गे कृतमज्जनैश्च ।
देवैः प्रदत्तः कुसुमाञ्जलिः स, ददातु सर्वाणि समीहितानि ॥ १ ॥

पुष्पाञ्जलिक्षेपः ॥ ततः द्वि० कु० ॥

राज्याभिषेकसमये त्रिदशाधिपेन, छत्रध्वजाङ्कतलयोः पदयोर्जिनस्य ।
क्षिप्तोऽतिभक्तिभरतः कुसुमाञ्जलिर्यः, स प्रीणयत्यनुदिनं सुधियां मनांसि ॥२॥

द्वितीयकुसु० ॥ ततः तृतीयकुसु० ॥

देवेन्द्रैः कृतकेवले जिनपतौ सानन्दभक्त्यागतैः, संदेहव्यपरोपणक्षमशुभव्याख्यानबुद्धाशयैः ।
आमोदान्वितपारिजातकुसुमैर्यस्स्वामिपादाग्रतो, मुक्तः स प्रतनोतु चिन्मयहृदां भद्राणि पुष्पाञ्जलिः ॥ ३ ॥

तृतीयकुसुमाञ्जलिक्षेपः ॥ इति वृत्तत्रयेण पुष्पाञ्जलित्रयक्षेपः ॥ ततो लवणं गृहीत्वा—

लावण्यपुण्याङ्गभृतोऽर्हतो य-स्तद्दृष्टिभावं सहसैव धत्ते ।
स विश्वभर्त्तुर्लवणावतारो, गर्भावतारं सुधियां विहन्तु ॥ १ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

इति जिनस्य लवणोत्तारणम् ॥ ततः पुनरपि लवणं० ॥

लावण्यैकनिधेर्विश्व-भर्त्तुस्तद्वृद्धिहेतुकृत् । लवणोत्तारण कुर्याद्, भवसागरतारणम् ॥ २ ॥

इति द्वि० लवणोत्तारणम् । इति वृत्तद्वयेन द्विवेलं लवणोत्तारणम् । ततो लवणमिश्रं जलं गृहीत्वा वृत्तम्—

सक्षारतां सदासक्तां, निहन्तुमिव सोद्यमः । लवणाब्धिलवणाम्बु-मिषात्ते सेवते पदौ ॥ १ ॥

इति लवणमिश्रपानीयोत्तारणम् । ततः शुद्धं जलं गृहीत्वा वृत्तम्—

भुवनजनपवित्रताप्रमोद-प्रणयनजीवनकारणं गरीयः ।
जलमविकलमस्तु तीर्थनाथ-क्रम स्पर्शि सुखावहं जनानाम् ॥ १ ॥

इति जिनचरणयोः शुद्धजलप्रक्षेपः । तत आरात्रिकावतारणवृत्तम्—

सप्तभीतिविघातार्हं, सप्तव्यसननाशकृत् । यत्सप्तनरकद्वार-सप्तारितुलां गतम् ॥ १ ॥

सप्ताङ्गराज्यफलदानकृतप्रमोदं, तत्सप्ततत्त्वविदनन्तकृतप्रबोधम् ।
तच्छक्रहस्तधृतसंगतसप्तदीप-मारात्रिकं भवतु सप्तमसद्गुणाय ॥ २ ॥

ततो मङ्गलप्रदीपावतारणवृत्तानि यथा—

विश्वत्रयभवैर्जीवैः, सदेवासुरमानवैः । चिन्मङ्गलं श्रीजिनेन्द्रात्, प्रार्थनीयं दिने दिने ॥ १ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

यन्मङ्गलं भगवतः परमार्हतः श्री-संयोजने प्रतिबभूव विवाहकाले ।
सर्वासुरासुरवधूमुखगीयमानं, सप्तर्षिभिश्च सुमनोभिरुदीर्यमाणम् ॥ २ ॥

दास्यं गतेषु सकलेषु सुरासुरेषु, राज्येऽर्हतः प्रथमसृष्टिकृतो यदासीत् ।
सन्मङ्गलं मिथुनपाणिगतीर्थवारि, पादाभिषेकविधिना न्युपचीयमानम् ॥ ३ ॥

यद्विश्वाधिपतेः समस्ततनुभृत्संसारनिस्तारणे,
तीर्थे पुष्टिमुपेयुषि प्रतिदिनं वृद्धिं गतं मङ्गलम् ।
तत्संप्रत्युपनीतपूजनविधौ विश्वात्मनामर्हतां,
भूयान्मङ्गलमक्षयं च जगते स्वस्त्यस्तु संघाय च ॥ ४ ॥

इति वृत्तचतुष्टयेन मङ्गलदीपोल्लासः ॥ ततः शक्रस्तवपाठः (नमुत्थुणं) ॥

॥ इति जिनार्चनविधिः ॥

(आचारदिनकर पृ. ५८-६१)

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

लघुस्नात्रविधिः

पूर्वस्नात्रपीठे पूर्वोक्तप्रकारेण दिक्पालग्रहान्यदेवतापूजनवर्जितेन जिनप्रतिमां संपूज्य तथाऽऽरात्रिकं विधाय मंगलदीपवर्जितं श्राद्धः पूर्वोपचारयुक्तो गुरुसमक्षं चतुर्विधे श्रीसंघे मीलिते चतुर्विधे गीतवाद्याद्युत्सवे पुष्पाञ्जलिं करे गृहीत्वा 'नमो अरिहंताणं, नमोऽर्हत्सिद्धाचार्योपाध्यायसर्वसाधुभ्यः' उक्त्वा वृत्तद्वयं शार्दूलमालिनोरूपं पठेत्—

कल्याणं कुलवृद्धिकारिकुशलश्लाघार्हमत्यद्भुतं, सर्वाघप्रतिघातनं गुणगणालंकारविभ्राजितम् ।
कान्तिश्रीपरिरंभणप्रतिनिधिप्रख्यं जगत्यर्हतां, ध्यानं दानवमानवैर्विरचितं सर्वार्थसंसिद्धये ॥१॥

भुवनभवनपापध्वान्तदीपायमानं, परमतपरिघातप्रत्यनीकायमानम् ।
धृतिकुवलयनेत्रावश्यमंत्रायमाणं, जयति जिनपतीनां ध्यानमभ्युत्तमानाम् ॥ २ ॥

पुष्पाञ्जलिक्षेपः ततो धूपं गृहीत्वा वृत्तम्— (उपजातिः)

कर्पूरसिल्हाधिककाकतुंड-कस्तूरिकाचंदननंदनीयः ।
धूपो जिनाधीश्वरपूजनेऽत्र, सर्वाणि पापानि दहत्वजस्रम् ॥ १ ॥

अनेन वृत्तेन सर्वपुष्पाञ्जल्यन्तरे धूपोत्क्षेपः शक्रस्तवपाठश्च । ततो जलकलशं गृहीत्वा श्लोक-वसन्ततिलके पठेत्—

केवली भगवानेकः स्याद्वादी मंडनैर्विना । विनापि परिवारेण वन्द्यते प्रभुतोर्जितः ॥ १ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

तस्येशितुः प्रतिनिधिः सहजश्रियाढ्यः पुष्पैर्विनापि हि विना वसनप्रतानैः ।
गन्धैर्विना मणिमयाभरणैर्विनापि लोकोत्तरं किमपि दृष्टिसुखं ददाति ॥ २ ॥

इति प्रतिमायाः कलशाभिषेकः । ततः पुष्पालंकारादीनामवतारणं, ततः पुनः पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा वृत्तद्वयम्—

विश्वानंदकरी भवाम्बुधितरी सर्वापदां कत्तरी, मोक्षाध्वैकविलंघनाय विमला विद्या परं खेचरी ।
दृष्टयुद्भावितकल्मषापनयने बद्धप्रतिज्ञा दृढं, रम्यार्हत्प्रतिमा तनोतु भविनां सर्वं मनोवांछितम् ॥१॥

परमतरसमागमोत्थ–प्रसृमरहर्षविभासिसन्निकर्षा ।
जयति जगदिनस्य शस्यदीप्तिः प्रतिमा कामितदायिनी जनानाम् ॥ २ ॥

पुष्पाञ्जलिक्षेपः । पूर्वोक्तवृत्तेन धूपोत्क्षेपः शक्रस्तवश्च । पुनः पुष्पांजलिं गृहीत्वा वृत्तद्वयम्—

न दुःखमतिगात्रकं न विपदां परिस्फूर्जितं, न चापि यशसां क्षतिर्न विषमा नृणां दुःस्थता ।
न चापि गुणहीनता न परमप्रमोदक्षयो, जिनार्चनकृतां भवे भवति चैव निःसंशयम् ॥ १ ॥

एतत्तत्त्वं परममसमानन्दसंपन्निदानं, पातालौकैः सुरनररहितं साधुभिः प्रार्थनीयम् ।
सर्वारम्भोपचयकरणं श्रेयसां सन्निधानं, साध्यं सर्वैर्विमलमनसा पूजनं विश्वभर्तुः ॥ २ ॥

इति पुनः पुष्पाञ्जलिक्षेपः । ततो धूपं गृहीत्वा वृत्तद्वयं पठेत्—

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

कर्पूरागरुसिल्हचन्दनबलामांसीशशैलेयक-श्रीवासद्रुमधूपराळघुसृणैरत्यन्तमामोदितः ।
व्योमस्थः प्रसरच्छशांककिरणज्योतिः प्रतिच्छादको, धूमो धूपकृतो जगत्त्रयगुरोः सौभाग्यमुत्तंसतु ॥ १ ॥
(शार्दूल०)

सिद्धाचार्यप्रभृतीन् पंचगुरून् सर्वदेवगणमधिकम् । क्षेत्रे काले धूपः प्रीणयतु जिनार्चनारचितः ॥२॥ (आर्या)

इति धूपोत्क्षेपः । शक्रस्तवपाठश्च । पुनः पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा वसन्ततिलकोपजाती पठेत्—

जन्मन्यनन्तसुखदे भुवनेश्वरस्य, सुत्रामभिः कनकशैलशिरःशिलायाम् ।
स्नात्रं व्यधायि विविधाम्बुधिकूपवापी-कासारपल्वलसरित्सलिलैः सुगन्धैः ॥ १ ॥

तां बुद्धिमाधाय हृदीह काले, स्नात्रं जिनेन्द्रप्रतिमागणस्य ।
कुर्वन्ति लोकाः शुभभावभाजो, महाजनो येन गतः स पन्थाः ॥ २ ॥

इति पुष्पाञ्जलिक्षेपः । ततः पुष्पसमूहं गृहीत्वा वृत्तम्—

परिमलगुणसारसद्गुणाढ्या, बहुसंसक्तपरिस्फुरद्द्विरेफा ।
बहुविधबहुवर्णपुष्पमाला, वपुषि जिनस्य भवत्वमोघयोगा ॥ १ ॥

अनेन वृत्तेनापादान्तशिरोऽन्तं जिनप्रतिमायां पुष्पारोपणम् । पूर्ववृत्तेन (कर्पूर०) धूपोत्क्षेपः । शक्रस्तवपाठश्च । ततः पुष्पाञ्जलिं करे गृहीत्वा शार्दूलोपजाती पठेत्—

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

यः साम्राज्यपदोन्मुखे भगवति स्वर्गाधिपैर्गुम्फितो,
मंत्रित्व बलनाथतामधिकृतिं स्वर्णस्य कोशस्य च ।
बिभ्रद्भिः कुसुमाञ्जलिर्विनिहितो भक्त्या प्रभोः पादयो-
र्दुःखौघस्य जलांजलिः स तनुतादालोकनादेव हि ॥ १ ॥
चेतः समाधातुमतीन्द्रियार्थं पुण्यं विधातुं गणनाव्यतीतम् ।
निक्षिप्यतेऽर्हत्प्रतिमापदाग्रे, पुष्पाञ्जलिः प्रोद्गतभक्तिभावैः ॥ २ ॥

इति पुष्पाञ्जलिक्षेपः । पूर्ववृत्तेन (कर्पूरसिल्हा०) धूपोत्क्षेपः । शक्रस्तवपाठश्च । ततः पुष्पादिभिः प्रतिमा पूज्यते । ततः स्नात्रकलशप्रगुणीकरणम् । ततः कलशास्तु मणि-स्वर्ण-रूप्य-ताम्र-मिश्रधातु-मृण्मयाः स्नात्रचतुष्किकोपरि स्थाप्याः । तेषु सर्वजलाशयोदकानि गंगोदकमिश्राणि निवेशयत् । चंदन-कुंकुम-कर्पूरादिभिः सुगंधद्रव्यैर्वासयेत्, चंदनादिभिः कुसुममालाभिश्च कलशान् पूजयेत् । जलपुष्पाद्यभिमंत्रणमंत्रास्ते पूर्वोक्ता एव । ततः स एकः श्राद्धोऽन्येऽपि च बहवः पूर्वोदितवेषशौचभाजो गन्धानुलिप्तकरा मालाविभूषितकंठा विशिष्टमणिकनकादिविभूषणास्तदभावे च चंदनकुंकुमकृतविभूषणास्तान् कलशान् करे दधति । ततस्ते स्वस्वप्रज्ञानुसारेण जिनजन्माभिषेकांकितस्नात्रस्तोत्राणि सजिनस्तुतिषट्पदानि पठन्ति । तत इमानि वृत्तानि पठेयुः—

For Private and Personal Use Only

जाते जन्मनि सार्वविष्टपपतेरिन्द्रादयो निर्जरा-
नीत्वा तं करसम्पुटेन बहुभिः सार्द्धं विशिष्टोत्सवे ।
शृंगे मेरुमहीधरस्य मिलिते सानन्ददेवीगणे,
स्नात्रारंभमुपानयन्ति बहुधा कुंभांबुगंधादिकम् ॥ १ ॥ (शार्दूल०)

योजनमुखान् रजतनिष्कमयान् मिश्रधातुमृद्रचितान् ।
दधते कलशान् संख्या तेषां युगषट्खदन्तिमिता ॥ २ ॥ (आर्या०)

वापीकूपहृदाम्बुधितडागपल्वलनदीनिर्झरादिभ्यः ।
आनीतैर्विमलजलै-स्तानधिकं पूरयन्ति च ते ॥ ३ ॥ (आर्या०)

कस्तूरीघनसारकुंकुमसुराश्रीखंडकक्कोलकै-ह्रीवेरादिसुगन्धवस्तुभिरलंकुर्वन्ति तत्संवरम् ।
देवेन्द्रावरपारिजातबकुलश्रीपुष्पजातीजपा-मालाभिः कलशाननानि दधते संप्राप्तहारस्रजः ॥ ४ ॥
(शार्दूल०)

ईशानाधिपतेर्निजांककुहरे संस्थापितं स्वामिनं, सौधर्माधिपनिर्मिताद्भुतचतुःप्रांशूक्षशृंगोद्गतैः ।
धारावारिभरैः शशांकविमलैः सिंचन्त्यनन्यातयः, शेषाश्चैव सुराप्सरःसमुदयाः कुर्वन्ति कौतुहलम् ॥ ५ ॥
(शार्दूल०)

For Private and Personal Use Only

वीणामृदंगतिमिलार्द्रकराहनूर-ढक्काहुडुक्कपणवस्फुटकाहलाभिः ।
सद्वेणुझर्ज्झरकदुंदुभिखिंखिणीभिः, वाद्यैः सृजन्ति सकलाप्सरसो विनोदम् ॥ ६ ॥
(वसन्ततिलका०)

शेषाः सुरेश्वरास्तत्र गृहीत्वा करसम्पुटैः । कलशांस्त्रिजगन्नाथं स्नपयन्ति महामुदः ॥ ७ ॥ (श्लोकः)

तस्मिंस्तादृश उत्सवे वयमपि स्वर्लोकसंवासिनो, भ्रान्ता जन्मविवर्त्तनेन विहितश्रीतीर्थसेवाधियः ।
जातास्तेन विशुद्धबोधमधुना संप्राप्य तत्पूजनं,
स्मृत्वैतत् करवाम विष्टपविभोः स्नात्रं मुदामास्पदम् ॥ ८ ॥ (शार्दूल०)

बालत्तणंमि सामिअ सुमेरुसिहरंमि कणयकलसेहिं ।
तिअसासुरेहिं ण्हविओ ते धन्ना जेहिं दिट्ठो सि ॥ ९ ॥

इति कलशैः प्रतिमाभिषेचनम् । ततः सर्वेऽपि गुरुक्रमविशेषेण पुरुषाः स्त्रियोऽपि गन्धोदकैः स्नात्रं कुर्वन्ति, ततोऽभिषेकान्ते गन्धोदकपूर्णं कलशं गृहीत्वा—

संघे चतुर्विध इह प्रतिभासमाने, श्रीतीर्थपूजनकृतप्रतिभासमेते ।
गन्धोदकैः पुनरपि प्रभवत्वजस्रं, स्नात्रं जगत्त्रयगुरोरतिपूतधारैः ॥ १ ॥

इति जिनपादोपरि कलशाभिषेकं विधाय स्नात्रनिवृत्तिः ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

अथ दिक्पालपूजनम् । ततः पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा वृत्तम्—

इन्द्राग्ने यम निर्ऋते जलेश वायो वित्तेशेश्वरभुजगा विरंचिनाथ ।
संघटाधिकतमभक्तिभारभाजः स्नात्रेऽस्मिन् भुवनविभोः श्रियं कुरुध्वम् ॥ १ ॥

इति स्नपनपीठपार्श्वस्थकल्पितदिक्पालपीठोपरि पुष्पाञ्जलिं क्षिपेत् । ततस्तत्पीठोपरि दिक्षु यथाक्रमं दिक्पालान् स्थापयेत् । तत एकैकं दिक्पालं प्रति पूजा । तत्र प्रथममिन्द्रं प्रति जलगन्धादि गृहीत्वा शिखरिणीवृत्तपाठः—

सुराधीश श्रीमन् सुदृढतरसम्यक्त्ववसते, शचीकान्तोपान्तस्थित विबुधकोट्या नतपद ।
ज्वलद्वज्राघातक्षपितदनुजाधीशकटक, प्रभोः स्नात्रे विघ्नं हर हर हरे पुण्यजयिनाम् ॥ १ ॥

ॐ शक्र ! इह जिनस्नात्रमहोत्सवे आगच्छ आगच्छ, इदं जलं गृहाण गृहाण, गन्धं गृहाण गृहाण, धूपं गृहाण गृहाण, दीपं गृहाण गृहाण, नैवेद्यं गृहाण गृहाण, विघ्नं हर हर, दुरितं हर हर, शान्तिं कुरु कुरु, तुष्टिं कुरु कुरु, पुष्टिं कुरु कुरु, ऋद्धिं कुरु कुरु, वृद्धिं कुरु कुरु स्वाहा । इति जल-गन्ध-पुष्पादिभिरिन्द्रपूजनम् ॥१॥
ततोऽग्निं प्रति—

बहिरन्तरतेजसा विदधत् कार्यकरणसंगतिम् । जिनपूजन आशुशुक्षिणो कुरु विघ्नप्रतिघातमंजसा ॥ १ ॥
(वैतालीयच्छंदसिकवृत्तपाठः)

For Private and Personal Use Only

ॐ अग्ने इह जिनस्नात्रमहोत्सवे आगच्छ आगच्छ, इदं जलं० इत्यादि पूर्ववत् ॥ २ ॥ यमं प्रति—(वसन्ततिलकापाठः—)

दीप्तांजनप्रभ तनोतु च संनिकर्षं, वाहारिवाहान समुद्धर दंडपाणे ।
सर्वत्र तुल्यकरणीय करस्थधर्मं, कीनाश नाशय विपद्विशरं क्षणेऽत्र ॥ १ ॥

ॐ यम ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ३ ॥ निऋतिं प्रति— (आर्यापाठः)

राक्षसगणपरिवेष्टित चेष्टितमात्रप्रकाश हतशत्रो ।
स्नात्रोत्सवेऽत्र निऋते नाशय सर्वाणि दुःखानि ॥ १ ॥

ॐ निऋते ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ४ ॥ वरुणं प्रति— (स्रग्धरावृत्तपाठः—)

कल्लोलानीतलोकाधिककिरणगणस्फीतरत्नप्रपञ्च-प्रोद्भूतौर्वाग्निशोभं वरमकरमहापृष्ठदेशोक्रमानम् ।
चंचद्वीरल्लिशृंगिप्रभृतिझणगणैरंचितं वारुणं नो, वर्ष्मच्छिन्द्यादपायं त्रिजगदधिपतेः स्नात्रसत्रे पवित्रे ॥ १ ॥

ॐ वरुण ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ५ ॥ ततो वायुं प्रति— (मालिनीवृत्तपाठः—)

ध्वजपटकृतकीर्तिस्फूर्तिदीप्यद्विमान-प्रसृमरबहुवेगत्यक्तसर्वोपमान ।
इह जिनपतिपूजासन्निधौ मातरिश्वन्, नय नय समुदायं मध्यबाह्यातपानाम् ॥ १ ॥

ॐ वायो ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ६ ॥ ततः कुबेरं प्रति— (वसन्ततिलकापाठः—)

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

कैलासवास विलसत्कमलाविलास, संशुद्धहास कृतदौस्थ्यकथानिरास ।
श्रीमत्कुबेर भगवन् स्नपनेऽत्र सर्वं-विघ्नं विनाशय शुभाशुभ शीघ्रमेव ॥ १ ॥

ॐ कुबेर ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ७ ॥ ईशानं प्रति— (वसन्ततिलका—)

गंगातरंगपरिखेलनकीर्णवारि-प्रोद्यत्कपर्दपरिमण्डितपार्श्वदेशम् ।
नृत्यं जिनस्नपनहृष्टहृदः स्मरारे-र्विघ्नं हरतु सकलस्य जगत्त्रयस्य ॥ १ ॥

ॐ ईशान ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ८ ॥ ततो नागान् प्रति— (वैतालीयपाठः—)

फणिमणिमहसा विभासमानाः कृतयमुनाजलसंश्रयोपमानाः ।
फणिन इह जिनाभिषेककाले बलिभवनादमृतं समानयन्तु ॥ १ ॥

ॐ नागा ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ९ ॥ ब्रह्माणं प्रति— (द्रुतविलम्बितवृत्तम्—)

विशदपुस्तकशस्तकरद्वयः प्रथितवेदतया प्रमदप्रदः ।
भगवतः स्नपनावसरे चिरं, हरतु विघ्नभयं द्रुहिणो विभुः ॥ १ ॥

ॐ ब्रह्मन् इह० शेषं पूर्ववत् ॥ १० ॥ एवं क्रमेण दिक्पालपूजनम् ॥

—०—

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

अथ ग्रहपूजनम्— ततः पुनरपि पुष्पाञ्जलिं करे गृहीत्वा— आर्यावृत्तपाठः—

दिनकरहिमकरभूसुत-शशिसुतबृहतीशकाव्यरवितनयाः ।
राहो केतो सक्षेत्रपाल जिनस्यार्चने भवत सन्निहिताः ॥ १ ॥

इति ग्रहपीठोपरि पुष्पाञ्जलिं क्षिपेत् । ततः पूर्वादिक्रमेण सूर्य-शुक्र-मङ्गल-राहु-शनि-चन्द्र-बुध-बृहस्पतीन् ग्रहान् स्थापयेत् । अधः केतुम् उपरि क्षेत्रपालं च स्थापयेत् । ततः सूर्यं प्रति— (वसन्ततिलकावृत्तपाठः—)

विश्वप्रकाश कृतभव्यशुभावकाश ध्वान्तप्रतानपरितापन मद्विकाश ।
आदित्य नित्यमिह तीर्थकराभिषेके कल्याणपल्लवनमाकलय प्रयत्नात् ॥ १ ॥

ॐ सूर्य ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ १ ॥ शुक्रं प्रति— (मालिनीवृत्तपाठः—)

स्फटिकधवलशुद्धध्यानविध्वस्तपाप, प्रमुदितदितिपुत्रोपास्यपादारविन्द ।
त्रिभुवनजनशश्वज्जन्तुजीवातुविद्य, प्रथय भगवतोऽर्चां शुक्र हे वीतविघ्नाम् ॥ १ ॥

ॐ शुक्र ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ २ ॥ भौमं प्रति— (आर्यापाठः—)

प्रबलबलमितितकुशल-लालनाललितकविघ्नहते ।
भौम जिनस्नपनेऽस्मिन् विघटय विघ्नागमं सर्वम् ॥ १ ॥

For Private and Personal Use Only

ॐ मङ्गल ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ३ ॥ राहुं प्रति— (श्लोकपाठः—)

अस्तांहः सिंहसंयुक्त, रथविक्रममन्दिर ।
सिंहिकासुत पूजाया-मत्र सन्निहितो भव ॥ १ ॥

ॐ राहो ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ४ ॥ शनिं प्रति—

फलिनीदलनीललीलयान्तः स्थगितसमस्तवरिष्ठविषजात ।
रवितनय नय प्रबोधमेतान् जिनपूजाकरणैकसावधानान् ॥ १ ॥

ॐ शने ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ५ ॥ चन्द्रं प्रति— (द्रुतविलम्बितवृत्तपाठः—)

अमृतवृष्टिविनाशितसर्वदो-पचितविघ्नविषः शशलांछनः ।
वितनुतां तनुतामिह देहिनां प्रसृततापकरस्य जिनार्चने ॥ १ ॥

ॐ चन्द्र ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ६ ॥ बुधं प्रति-वृत्तम्—

बुध विबुधगणार्चितांघ्रियुग्म प्रमथितदैत्यविनीतदुष्टशास्त्र ।
जिनचरणसमीपगोऽधुना त्वं रचय मतिं भवघातनप्रकृष्टाम् ॥ १ ॥

ॐ बुध ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ७ ॥ गुरुं प्रति— वृत्तम्—

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

सुरपतिहृदयावतीर्णमंत्र, प्रचुरकलाविकलप्रकाश भास्वन् ।
जिनपतिचरणाभिषेककाले, कुरु बृहतीवर विघ्नप्रणाशम् ॥ १ ॥

ॐ गुरो ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ८ ॥ केतुं प्रति— (द्रुतविलम्बितवृत्तपाठः—)

निजनिजोदययोगजगत्त्रयी, कुशलविस्तरकारणतां गतः ।
भवतु केतुरनश्वरसम्पदां, सततहेतुरवारितविक्रम ॥ १ ॥

ॐ केतो ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ९ ॥ क्षेत्रपालं प्रति— (आर्या)

कृष्णसितकपिलवर्ण—प्रकीर्णकोपासितांघ्रियुग्म सदा ।
श्रीक्षेत्रपाल पालय, भविकजनं विघ्नहरणेन ॥ १ ॥

ॐ क्षेत्रपाल ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥१०॥ इति ग्रह-क्षेत्रपालपूजा ॥ (विद्यादेवता-शासनयक्ष-यक्षिणी-सुरलोकाधिपूजनं बृहत्स्नात्रविधौ कथयिष्यते प्रतिष्ठाशांतिकपौष्टिकोपयोगित्वात्) । ततो जिनप्रतिमाया गन्धपुष्पाक्षतधूपदीपपूजा पूर्वमंत्रैरेव । ततः करे वस्त्रं गृहीत्वा— (वसन्ततिलकावृत्तपाठः—)

त्यक्ताखिलार्थवनितासुतभूरिराज्यो, निःसंगतामुपगतो जगतामधीशः ।
भिक्षुर्भवन्नपि स वर्ष्मणि देवदूष्य-मेकं दधाति वचनेन सुरासुराणाम् ॥ १ ॥

For Private and Personal Use Only

इति वस्त्रपूजा। ततो नानाविध-खाद्य-पेय-चूष्य-लेह्य-संयुतं-नैवेद्यं स्थानद्वये विधाय, एकं पात्रं जिनाग्रतः संस्थाप्य श्लोकपाठः—

सर्वप्रधानसद्भूत, देहि देहं सुपुष्टिदम् ।
अन्नं जिनाग्रे रचितं, दुःखं हरतु नः सदा ॥ १ ॥

इति जलचुलुकेन प्रतिमाया नैवेद्यदानम्। ततो द्वितीयपात्रे—

भो भोः सर्वे लोकपालाः सम्यग्दृशः सुराः ।
नैवेद्यमेतद् गृह्णन्तु भवन्तो भयहारिणः ॥ १ ॥

इति ग्रहदिक्पालादीनां जलचुलुकेन नैवेद्यदानम्। स्नपनं विनापि पूजायां जिनप्रतिमानैवेद्यदानमनेनैव मंत्रेण। तत आरात्रिकं मंगलदीपश्च पूर्ववत्। शक्रस्तवश्च। यस्याः प्रतिमायाः स्नानस्थितायाः स्नपनं भवति तस्याः सर्वमपि तत्रैव क्रियते। ततो धूपं गृहीत्वा—

श्रीखंडकर्पूरकुरंगनाभि—प्रियंगुमांसीनतकाकतुंडैः ।
जगत्त्रयस्याधिपतेः सपर्या-विधौ विदध्यात् कुशलानि धूपः ॥ १ ॥

अनेन वृत्तेन सर्वपुष्पाञ्जलीनामंतराले धूपोत्क्षेपः, शक्रस्तवपाठश्च। ततः प्रतिमाविसर्जनम्। तन्मंत्रो यथा—

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

ॐ अर्हं नमो भगवतेऽर्हते समये पुनः पूजां प्रतीच्छ स्वाहा । इति पुष्पन्यासेन प्रतिमाविसर्जनम् । ततः पुष्पं गृहीत्वा—

ॐ ह्रः इन्द्रादयो लोकपालाः सूर्योदयो ग्रहाः सक्षेत्रपालाः सर्वदेवाः सर्वदेव्यः पुनरागमनाय स्वाहा । इति पुष्पपूजादिभिर्ग्रहदिक्पालविसर्जनम् । ततः—

आज्ञाहीनं क्रियाहीनं मंत्रहीनं च यत्कृतम् ।
तत्सर्वं कृपया देवाः क्षमन्तु परमेश्वराः ॥ १ ॥

आवाहनं न जानामि न जानामि विसर्जनम् ।
पूजां चैव न जानामि त्वमेव शरणं मम ॥ २ ॥

कीर्तिं श्रियो राज्यपदं सुरत्वं न प्रार्थये किंचन देवदेव ।
मत्प्रार्थनायं भगवन् प्रदेयं त्वद्दासतां मां नय सर्वदापि ॥ ३ ॥

इति सर्वकरणीयान्ते जिनप्रतिमादेवादिविसर्जनविधिः । अर्हदर्चनविधावपि एवं विसर्जनं ज्ञेयम् ।

॥ इति लघुस्नात्रविधिः ॥ आचारदिनकर पृ. ६१-६६ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

॥ सप्तपीठ-पूजनात्मको विधिः ॥

जिनार्चनविधिं लघुस्नात्रविधिं च विधाय तदनन्तरं वेदिकोपरि चन्दनस्वस्तिकं विधाय ततः सपादरूप्यकं संस्थाप्य तदुपरि घण्टाकर्णमूर्तिं स्थापयेत् । तत्संमुखं धूपदीपं कृत्वाऽञ्जलिबद्धप्रणामपूर्वकं मन्त्रं पठेत्—

"ॐ भूर्भुवः स्वः घण्टाकर्ण महावीर ! अत्र आगच्छ आगच्छ, तिष्ठ तिष्ठ स्वाहा" त्रिकृत्वः पुष्पाञ्जलिं समर्पयेत् । ततः "ॐ घण्टाकर्णो महावीरः" इत्यादि त्रिकृत्वः घण्टाकर्णमन्त्रं पठेत् । तद्यथा—

ॐ घण्टाकर्णो महावीरः, सर्वव्याधिविनाशकः । विस्फोटकभये प्राप्ते, रक्ष रक्ष महाबल ॥ १ ॥
यत्र त्वं तिष्ठसे देव, लिखितोऽक्षरपंक्तिभिः । रोगास्तत्र प्रणश्यन्ति, वातपित्तकफोद्भवाः ॥ २ ॥
तत्र राजभयं नास्ति, यान्ति कर्णेजपाः क्षयम् । शाकिनी-भूत-वेताल-राक्षसाः प्रभवन्ति न ॥ ३ ॥
नाकाले मरणं तस्य, न च सर्पेण दृश्यते । अग्निचौरभयं नास्ति, ह्रीं घण्टाकर्ण नमोऽस्तु ते ॥ ४ ॥
ठः ठः ठः स्वाहा ॥

ततः गोघृतं करे गृहीत्वा इदं श्लोकं पठेत्—
नवनीतसमुत्पन्नं, सर्वसंतोषकारणम् । घृतं मया समानीतं, विलेपं प्रतिगृह्यताम् ॥ १ ॥
'ॐ भूर्भुवः स्वः घण्टाकर्ण-महावीरं विलेपनं समर्पयामि'

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

इदं मन्त्रं पठित्वा घण्टाकर्णमूर्तिं घृतेन विलेपयेत् । तदनन्तरं मदनफल-ऋद्धिवृद्धियुतं कंकणं बध्नीत । ततः घण्टाकर्णमूर्तिसंमुखं काष्ठमयानि सप्तपीठानि न्यसेत् ।

(१) तत्र प्रथमपीठे— अष्टकम् अष्टकम् कृत्वा चतुःषष्ठियोगिनीः स्थापयेत् नामाक्षरैस्तिलकैर्वा ।

(२) द्वितीयपीठे— प्रथमं द्विः, ततः दशकं दशकं कृत्वा द्विपञ्चाशद् वीरान् स्थापयेत् ।

(३) तृतीयपीठे— चतुष्कं चतुष्कं कृत्वा षोडशविद्यादेवीः स्थापयेत् ।

(४) चतुर्थपीठे— चतुष्कं चतुष्कं कृत्वा अष्टभैरवान् स्थापयेत् ।

(५) पंचमपीठे— नवग्रहान् यथाक्रमं स्थापयेत् ।

(६) षष्ठपीठे— दिक्क्रमेण दिक्पालान् स्थापयेत् ।

(७) सप्तमपीठे— गणपति-कार्तिकेय-क्षेत्रपाल-पुरदेवता-चतुर्णिकायदेवान् स्थापयेत् ।

प्रथमपीठे—चतुःषष्ठियोगिनीपूजनम् । तथाहि-प्रथमं पुष्पाञ्जलिं करे गृहीत्वा वृत्तं पठेत्—

चतुःषष्ठिः समाख्याता, योगिन्यः कामरूपिकाः । पूजिताः प्रतिपूज्यन्ते, भवेयुर्वरदाः सदा ॥ १ ॥*

---

* अमुं श्लोकं पठित्वा योगिनीभिरधिष्ठिते क्षेत्रे पट्टकादिषु नामानि टिक्कानि वा विन्यस्य नामोच्चारणपूर्वं गन्धाद्यैः पूजयित्वा नन्दिप्रतिष्ठादिकार्याण्याचार्यः कुर्यात् । इति विधिप्रपायाम् ।

For Private and Personal Use Only

अनेन वृत्तेन योगिनीपीठे पुष्पाञ्जलिक्षेपः ॥ ब्रह्माणीं प्रति— ॐ ब्रह्माण्यै नमः, भगवति योगिनि इह घण्टाकर्णप्रतिष्ठामहोत्सवे आगच्छ आगच्छ, इदमर्घ्यं पाद्यं बलिं चरुं गृहाण गृहाण, सन्निहिता भव भव स्वाहा, जलं गृहाण गृहाण, गन्धं० पुष्पं० अक्षतान्० फलानि० मुद्रां० धूपं० दीपं० नैवेद्यं० सर्वोपचारं गृहाण गृहाण, शान्तिं कुरु कुरु, तुष्टिं० पुष्टिं० ऋद्धिं० वृद्धिं० सर्वसमीहितानि कुरु कुरु स्वाहा अनेन मन्त्रेण सर्वोपचारैः पूजनम् ॥१॥

कौमारीं प्रति— ॐ कौमार्यै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ २ ॥

वाराहीं प्रति— ॐ वाराह्यै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ३ ॥

शाङ्करीं प्रति— ॐ शाङ्कर्यै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ४ ॥

इन्द्राणीं प्रति— ॐ इन्द्राण्यै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ५ ॥

कङ्कालीं प्रति— ॐ कङ्काल्यै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ६ ॥

करालीं प्रति— ॐ कराल्यै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ७ ॥

कालीं प्रति— ॐ काल्यै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ८ ॥

महाकालीं प्रति—ॐ महाकाल्यै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ९ ॥

चामुण्डां प्रति— ॐ चामुण्डायै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ १० ॥

For Private and Personal Use Only

ज्वालामुखीं प्रति— ॐ ज्वालामुख्यै नमः। भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ११ ॥
कामाख्यां प्रति— ॐ कामाख्यायै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ १२ ॥
कापालिनीं प्रति— ॐ कापालिन्यै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ १३ ॥
भद्रकालीं प्रति— ॐ भद्रकाल्यै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ १४ ॥
दुर्गां प्रति— ॐ दुर्गायै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ १५ ॥
अम्बिकां प्रति— ॐ अम्बिकायै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ १६ ॥
ललितां प्रति— ॐ ललितायै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ १७ ॥
गौरीं प्रति— ॐ गौर्यै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ १८ ॥
सुमङ्गलां प्रति— ॐ सुमङ्गलायै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ १९ ॥
रोहिणीं प्रति— ॐ रोहिण्यै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ २० ॥
कपिलां प्रति— ॐ कपिलायै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ २१ ॥
शूलकटां प्रति— ॐ शूलकटायै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्वतत् ॥ २२ ॥
कुण्डिनीं प्रति— ॐ कुण्डिन्यै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ २३ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

त्रिपुरां प्रति— ॐ त्रिपुरायै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ २४ ॥
कुरुकुल्लां प्रति— ॐ कुरुकुल्लायै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ २५ ॥
भैरवीं प्रति— ॐ भैरव्यै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ २६ ॥
भद्रां प्रति— ॐ भद्रायै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ २७ ॥
चन्द्रावर्ती प्रति— ॐ चन्द्रावत्यै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ २८ ॥
नारसिंही प्रति— ॐ नारसिंह्यै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ २९ ॥
निरञ्जनां प्रति— ॐ निरञ्जनाय नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ३० ॥
हेमकान्तिं प्रति— ॐ हेमकान्त्यै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ३१ ॥
प्रेतासनीं प्रति— ॐ प्रेतासन्यै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ३२ ॥
ईश्वरीं प्रति— ॐ ईश्वर्यै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ३३ ॥
माहेश्वरीं प्रति— ॐ माहेश्वर्यै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ३४ ॥
वैष्णवीं प्रति— ॐ वैष्णव्यै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ३५ ॥
वैनायकीं प्रति— ॐ वैनायक्यै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ३६ ॥

For Private and Personal Use Only

यमघण्टां प्रति— ॐ यमघण्टायै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ३७ ॥
हरसिद्धिं प्रति— ॐ हरसिद्धयै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ३८ ॥
सरस्वतीं प्रति— ॐ सरस्वत्यै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ३९ ॥
तोतलां प्रति— ॐ तोतलायै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ४० ॥
चण्डीं प्रति— ॐ चण्ड्यै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ४१ ॥
शङ्खिनीं प्रति— ॐ शङ्खिन्यै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ४२ ॥
पद्मिनीं प्रति— ॐ पद्मिन्यै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ४३ ॥
चित्रिणीं प्रति— ॐ चित्रिण्यै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ४४ ॥
शाकिनीं प्रति— ॐ शाकिन्यै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ४५ ॥
नारायणीं प्रति— ॐ नारायण्यै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ४६ ॥
फलादिनीं प्रति— ॐ फलादिन्यै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ४७ ॥
यमभगिनीं प्रति— ॐ यमभगिन्यै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ४८ ॥
सूर्यपुत्रीं प्रति— ॐ सूर्यपुत्र्यै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ४९ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

शीतलां प्रति— ॐ शीतलायै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ५० ॥
कृष्णपासां प्रति— ॐ कृष्णपासायै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ५१ ॥
रक्ताक्षीं प्रति— ॐ रक्ताक्ष्यै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ५२ ॥
कालरात्रिं प्रति— ॐ कालरात्र्यै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ५३ ॥
आकाशीं प्रति— ॐ आकाश्यै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ५४ ॥
सृष्टिनीं प्रति— ॐ सृष्टिन्यै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ५५ ॥
जयां प्रति— ॐ जयायै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्वतत् ॥ ५६ ॥
विजयां प्रति— ॐ विजयायै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ५७ ॥
धूम्रवर्णीं प्रति— ॐ धूम्रवर्ण्यै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ५८ ॥
वेगेश्वरीं प्रति— ॐ वेगेश्वर्यै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ५९ ॥
कात्यायनीं प्रति— ॐ कात्यायन्यै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ६० ॥
अग्निहोत्रीं प्रति— ॐ अग्निहोत्र्यै नमः । भगवति योगिनि इह० शेष पूर्ववत् ॥ ६१ ॥
चक्रेश्वरीं प्रति— ॐ चक्रेश्वर्यै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ६२ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

महाम्बिकां प्रति— ॐ महाम्बिकायै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ६३ ॥
ईश्वरीं प्रति— ॐ ईश्वरायै नमः । भगवति योगिनि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ६४ ॥

ॐ नमः चतुःषष्टियोगिनीभ्यः सायुधाभ्यः सवाहनाभ्यः सपरिकराभ्यः वाञ्छितदायिनीभ्यः, समस्तयोगिन्यः इह घण्टाकर्णप्रतिष्ठामहोत्सवे आगच्छन्तु आगच्छन्तु इदमर्घ्यं पाद्यं बलिं चरुं गृह्णन्तु गृह्णन्तु सन्निहिता भवन्तु भवन्तु स्वाहा, जलं गृह्णन्तु गृह्णन्तु, गन्धं० पुष्पं० अक्षतान्० फलानि० मुद्रां० धूपं० दीपं० नैवेद्यं० सर्वोपचारान् गृह्णन्तु गृह्णन्तु, शान्तिं कुर्वन्तु कुर्वन्तु, तुष्टिं० पुष्टिं० ऋद्धिं० वृद्धिं० सर्वसमीहितानि कुर्वन्तु कुर्वन्तु स्वाहा ॥ इति समस्तयोगिनीनां परिपिण्डितपूजनं विधाय पञ्चवर्णवस्त्राच्छादनम् ॥ इति प्रथमपीठपूजनम् ॥

—:०:—

ततः द्वितीयपीठे द्विपञ्चाशद्वीरपूजनम् । तद्यथा— पुष्पाञ्जलिं करे गृहीत्वा वृत्तं पठेत्—

नानायुधधरा वीरा, वीरा विविधवाहनाः । रक्षां कुर्वन्तु ते नित्यं, वीरा वीरव्रताङ्किताः ॥ १ ॥

वीराणां पीठोपरि पुष्पाञ्जलिक्षेपः । क्षेत्रपालं प्रति—

ॐ क्षौं क्षेत्रपालाय नमः । क्षेत्रपालवीर ! इह घण्टाकर्णप्रतिष्ठामहोत्सवे आगच्छ आगच्छ इदमर्घ्यं पाद्यं बलिं चरुं गृह्णन्तु गृह्णन्तु० शेषं पूर्ववत् ॥ १ ॥

For Private and Personal Use Only

ॐ क्रों कपिलाय	नमः ।	कपिलवीर !	इह० शेषं पूर्ववत्	॥ २ ॥
ॐ क्रों बटुकाय	नमः ।	बटुकवीर !	इह० शेषं पूर्ववत्	॥ ३ ॥
ॐ क्रों नारसिंहाय	नमः ।	नारसिंहवीर !	इह० शेषं पूर्ववत्	॥ ४ ॥
ॐ क्रों गोपालाय	नमः ।	गोपालवीर !	इह० शेषं पूर्ववत्	॥ ५ ॥
ॐ क्रों भैरवाय	नमः ।	भैरववीर !	इह० शेषं पूर्ववत्	॥ ६ ॥
ॐ क्रों गरुडाय	नमः ।	गरुडवीर !	इह० शेषं पूर्ववत्	॥ ७ ॥
ॐ क्रों रक्तसुवर्णाय	नमः ।	रक्तसुवर्णवीर !	इह० शेषं पूर्ववत्	॥ ८ ॥
ॐ क्रों देवसेनाय	नमः ।	देवसेनवीर !	इह० शेषं पूर्ववत्	॥ ९ ॥
ॐ क्रों रुद्राय	नमः ।	रुद्रवीर !	इह० शेषं पूर्ववत्	॥ १० ॥
ॐ क्रों वरुणाय	नमः ।	वरुणवीर !	इह० शेषं पूर्ववत्	॥ ११ ॥
ॐ क्रों भद्राय	नमः ।	भद्रवीर !	इह० शेषं पूर्ववत्	॥ १२ ॥
ॐ क्रों वज्राय	नमः ।	वज्रवीर !	इह० शेषं पूर्ववत्	॥ १३ ॥
ॐ क्रों वज्रजंघाय	नमः ।	वज्रजंघवीर !	इह० शेषं पूर्ववत्	॥ १४ ॥

For Private and Personal Use Only

ॐ क्रों स्कंदाय नमः । स्कंदवीर ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ १५ ॥
ॐ क्रों कुरवे नमः । कुरुवीर ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ १६ ॥
ॐ क्रों प्रियंकराय नमः । प्रियंकरवीर ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ १७ ॥
ॐ क्रों प्रियमित्राय नमः । प्रियमित्रवीर ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ १८ ॥
ॐ क्रों वह्नये नमः । वह्निवीर ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ १९ ॥
ॐ क्रों कन्दर्पाय नमः । कन्दर्पवीर ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ २० ॥
ॐ क्रों हंसाय नमः । हंसवीर ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ २१ ॥
ॐ क्रों एकजंघाय नग्नः । एकजंघवीर ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ २२ ॥
ॐ क्रों घण्टापथाय नमः । घण्टापथवीर ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ २३ ॥
ॐ क्रों दजकाय नमः । दजकवीर ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ २४ ॥
ॐ क्रों कालाय नमः । कालवीर ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ २५ ॥
ॐ क्रों महाकालाय नमः । महाकालवीर ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ २६ ॥
ॐ क्रों मेघनादाय नगः । मेघनादवीर ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ २७ ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

ॐ क्रों भीमाय नमः । भीमवीर ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ २८ ॥
ॐ क्रों महाभीमाय नमः । महाभीमवीर ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ २९ ॥
ॐ क्रों तुंगभद्राय नमः । तुंगभद्रवीर ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ३० ॥
ॐ क्रों विद्याधराय नमः । विद्याधरवीर ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ३१ ॥
ॐ क्रों वसुमित्राय नमः । वसुमित्रवीर ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ३२ ॥
ॐ क्रों विश्वसेनाय नमः । विश्वसेनवीर ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ३३ ॥
ॐ क्रों नागाय नमः । नागवीर ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ३४ ॥
ॐ क्रों नागहस्ताय नमः । नागहस्तवीर ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ३५ ॥
ॐ क्रों प्रद्युम्नाय नमः । प्रद्युम्नवीर ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ३६ ॥
ॐ क्रों कम्पिल्लाय नमः । कम्पिल्लवीर ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ३७ ॥
ॐ क्रों नकुलाय नमः । नकुलवीर ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ३८ ॥
ॐ क्रों आह्लादाय नमः । आह्लादवीर ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ३९ ॥
ॐ क्रों त्रिमुखाय नमः । त्रिमुखवीर ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ४० ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

ॐ क्रौं पिशाचाय नमः । पिशाचवीर ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ४१ ॥
ॐ क्रौं भूतभैरवाय नमः । भूतभैरववीर ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ४२ ॥
ॐ क्रौं महापिशाचाय नमः । महापिशाचवीर ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ४३ ॥
ॐ क्रौं कालमुखाय नमः । कालमुखवीर । इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ४४ ॥
ॐ क्रौं शुनकाय नमः । शुनकवीर ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ४५ ॥
ॐ क्रौं अस्थिमुखाय नमः । अस्थिमुखवीर ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ४६ ॥
ॐ क्रौं रेतोवेधाय नमः । रेतोवेधवीर ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ४७ ॥
ॐ क्रौं स्मशानचाराय नमः । स्मशानचारवीर ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ४८ ॥
ॐ क्रौं केलिकलाय नमः । केलिकलवीर ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ४९ ॥
ॐ क्रौं भृङ्गाय नमः । भृङ्गवीर ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ५० ॥
ॐ क्रौं कण्टकाय नमः । कण्टकवीर ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ५१ ॥
ॐ क्रौं बिभीषणाय नमः । बिभीषणवीर ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ५२ ॥

ॐ नमः द्विपञ्चाशद्वीरेभ्यः सायुधेभ्यः सवाहनेभ्यः सपरिकरेभ्यः वाञ्छितदायिभ्यः समस्तवीरा इह

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

घण्टाकर्णप्रतिष्ठामहोत्सवे आगच्छन्तु आगच्छन्तु इदमर्घ्यं पाद्यं बलिं चरुं गृह्णन्तु गृह्णन्तु सन्निहिता भवन्तु भवन्तु स्वाहा, जलं गृह्णन्तु गृह्णन्तु, गन्धं० पुष्पं० अक्षतान्० फलानि० मुद्रां० धूपं० दीपं० नैवेद्यं० सर्वोपचारान् गृह्णन्तु गृह्णन्तु, शान्तिं कुर्वन्तु कुर्वन्तु, तुष्टिं० पुष्टिं० ऋद्धिं० वृद्धिं० सर्वसमीहितानि कुर्वन्तु कुर्वन्तु स्वाहा ॥ इति समस्तवीराणां परिपिण्डितपूजनं विधाय पञ्चवर्णवस्त्राच्छादनम् ॥ इति द्वितीयपीठपूजनम् ॥

अथ तृतीयपाठे–षोडशविद्यादेवीपूजनम्— प्रथमं पुष्पाञ्जलिं करे गृहीत्वा—

यासां मन्त्रपदैर्विशिष्टमहिमप्रोद्भूतभूत्युत्करैः, षट् कर्माणि कुलाध्वसंश्रितधियः क्षेमात् क्षणात् कुर्वते ।
ता विद्याधरवृन्दवन्दितपदा विद्यावलीसाधने, विद्यादेव्य उरुप्रभावविभवं यच्छन्तु भक्तिस्पृशाम् ॥ १ ॥

इति पुष्पाञ्जलिक्षेपः । ॐ ह्रीं नमः श्रीरोहिण्यै विद्यादेव्यै भगवति श्रीरोहिणि इह घण्टाकर्ण–प्रतिष्ठामहोत्सवे आगच्छ आगच्छ, इदमर्घ्यं पाद्य बलिं चरुं गृहाण गृहाण, सन्निहिता भव भव स्वाहा, जलं गृहाण गृहाण, गन्धं० पुष्पं० अक्षतान्० फलानि० मुद्रां० धूपं० दीपं० नैवेद्यं० सर्वोपचारान् गृहाण गृहाण, शान्तिं कुरु कुरु, तुष्टिं० पुष्टिं० ऋद्धिं० वृद्धिं० सर्वसमीहितानि कुरु कुरु स्वाहा ॥ १ ॥

ॐ हं सं क्लीं नमः श्रीप्रज्ञप्त्यै विद्यादेव्यै भगवति श्रीप्रज्ञप्ति इह० शेषं पूर्ववत् ॥ २ ॥

ॐ नमः श्रीवज्रशृङ्खलायै विद्यादेव्यै श्रीवज्रशृङ्खले इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ३ ॥

ॐ लं लं लं नमः श्रीवज्रांकुशायै विद्यादेव्यै भगवति श्रीवज्रांकुशे इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ४ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

ॐ नमः श्रीअप्रतिचक्राय विद्यादेव्यै भगवति श्रीअप्रतिचक्रे इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ५ ॥

ॐ हं सं नमः श्री पुरुषदत्तायै विद्यादेव्यै भगवति श्रीपुरुषदत्ते इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ६ ॥

ॐ ह्रों नमः श्रीकालिकायै विद्यादेव्यै भगवति श्रीकालिके इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ७ ॥

ॐ ह्रूं घें नमो महाकाल्यै विद्यादेव्यै भगवति श्रीमहाकालिके इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ८ ॥

ॐ ऐं नमः श्रीगौर्यै विद्यादेव्यै भगवति श्रीगौरि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ९ ॥

ॐ गं गां नमः श्रीगान्धार्यै विद्यादेव्यै भगवति श्रीगान्धारि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ १० ॥

ॐ क्लीं नमः महाज्वालायै विद्यादेव्यै महाज्वाले इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ११ ॥

ॐ व च नमः श्रीमानव्यै विद्यादेव्यै भगवति श्रीमानवि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ १२ ॥

ॐ जं जं नमः श्रीवैरोट्यायै विद्यादेव्यै भगवति श्रीवैराट्ये इह० शेषं पूर्ववत् ॥ १३ ॥

ॐ अं ऐं नमः श्रीअच्छुप्तायै विद्यादेव्यै भगवति श्रीअच्छुप्ते इह० शेषं पूर्ववत् ॥ १४ ॥

ॐ ह्रीं अर्हं नमः श्रीमानस्यै विद्यादेव्यै भगवति श्रीमानसि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ १५ ॥

ॐ हं हं हं सं नमः श्रीमहामानस्यै विद्यादेव्यै भगवति श्रीमहामानसि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ १६ ॥

ॐ ह्रौं नमः षोडशविद्यादेवीभ्यः सायुधाभ्यः सवाहनाभ्यः सपरिकराभ्यः विघ्नहरिभ्यः शिवंकरीभ्यः

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

भगवत्यः विद्यादेव्यः इह० शेषं पूर्ववत् ॥ इति षोडशविद्यादेवीनां परिपिण्डितपूजा ॥ एवं पूजां विधाय कुसुम्भवस्त्रेण पीठस्याच्छादनम् ॥ इति तृतीयपीठपूजनम् ॥

ततः चतुर्थपीठे भैरवपूजनम्—

पुष्पाञ्जलिं करे गृहीत्वा वृत्तं पठेत्—

नानाशस्त्रधरा देवा, नानालंकारभूषिताः । भद्रं कुर्वन्ति ते नित्यं, भैरवा भयवारकाः ॥ १ ॥

ततः भैरवपीठे पुष्पाञ्जलिक्षेपः ॥

ह्रीँ श्रीँ भैरवाय नमः । श्रीभैरव ! घण्टाकर्णप्रतिष्ठामहोत्सवे आगच्छ आगच्छ इदमर्घ्यं पाद्यं बलिं चरुं गृहाण गृहाण शेषं पूर्ववत् ॥ १ ॥

ह्रीँ श्रीँ महाभैरवाय नमः । श्रीमहाभैरव ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ २ ॥

ह्रीँ श्रीँ चण्डभैरवाय नमः । श्रीचण्डभैरव ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ३ ॥

ह्रीँ श्रीँ रुद्रभैरवाय नमः । श्रीरुद्रभैरव ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ४ ॥

ह्रीँ श्रीँ कपालभैरवाय नमः । कपालभैरव ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ५ ॥

ह्रीँ श्रीँ आनन्दभैरवाय नमः । आनन्दभैरव ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ६ ॥

For Private and Personal Use Only

ह्रीं श्रीं कंकालभैरवाय नमः । कंकालभैरव ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ७ ॥
ह्रीं श्रीं भैरवभैरवाय नमः । श्रीभैरभभैरव ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ८ ॥

ॐ नमः अष्टभैरवेभ्यः सायुधेभ्यः सवाहनेभ्यः सपरिकरेभ्यः वाञ्छितदायिभ्यः समस्तभैरवा इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ततः भगवां वस्त्रेणाच्छादनम् ॥ इति चतुर्थपीठपूजनम् ॥

अथ पञ्चमपीठे नवग्रहपूजनम्—

प्रथमं पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा—

सर्वे ग्रहा दिनकरप्रमुखाः स्वकर्म-पूर्वोपनीतफलदानकरा जनानाम् ।
पूजोपचारनिकरं स्वकरेषु कृत्वा, सन्त्वागताः सपदि तीर्थकरार्चनेऽत्र ॥ १ ॥

इति ग्रहपीठे पुष्पाञ्जलिक्षेपः । ततः सूर्यं प्रति—

विकसितकमलावलिविनिर्यत्परिमललालितपूतपादपृष्ठः ।
दशशतकिरणः करोतु नित्यं, भुवनगुरोः परमर्चने शुभौघम् ॥ १ ॥

ॐ घृणि घृणि नमः श्रीसूर्याय सहस्रकिरणाय रत्नादेवीकान्ताय वेदगर्भाय यमयमुनाजनकाय जगत्कर्मसाक्षिणे पुण्यकर्मप्रभावकाय पूर्वदिगधीशाय स्फटिकोज्ज्वलाय रक्तवस्त्राय कमलहस्ताय सप्ताश्वरथवाहनाय श्रीसूर्य सवाहन

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

सपरिच्छद इह घण्टाकर्णप्रतिष्ठामहोत्सवे आगच्छ आगच्छ, इदमर्ध्यं पाद्यं बलिं चरुं गृहाण गृहाण, सन्निहितो भव भव स्वाहा, जलं गृहाण गृहाण, गन्धं० पुष्पं० फलानि० मुद्रां० धूपं० दीपं० नैवेद्यं० सर्वोपचारान्० शान्तिं कुरु कुरु, तुष्टिं कुरु कुरु, पुष्टिं० ऋद्धिं० वृद्धिं० सर्वसमीहितानि देहि देहि स्वाहा ॥१॥ चन्द्रं प्रति—

प्रोद्यत्पीयूषपूरप्रसृमरजगतीपोषनिर्दोषकृत्य. व्यावृत्तो ध्वान्तकान्ताकुलकलितमहामानदत्तापमानः ।
उन्माद्यत्कंटकालीदलकलितसरोजालिनिद्राविनिद्र-श्चन्द्रश्चन्द्रात्रदातं गुणनिवहमभिव्यातनोत्वात्मभाजाम् ॥ १ ॥

ॐ चं चं चं नमश्चन्द्राय शंभुशेखराय षोडशकलापरिपूर्णाय तारगणाधीशाय वायव्यदिगधीशाय अमृताया-मृतमयाय सर्वजगत्पोषणाय श्वेतवस्त्राय श्वेतदशवाजिवाहनाय सुधाकुंभहस्ताय श्रीचन्द्र सायुध सवाहन सपरिच्छद इह० शेषं पूर्ववत् ॥ २ ॥ मंगलं प्रति—

ऋणाभिहन्ता सुकृताधिगन्ता, सदैव वक्रः क्रतुभोजिमान्यः ।
प्रमाथकृद्विघ्नसमुच्चयानां, श्रीमंगलो श्रीमंगलमातनोतु ॥ ३ ॥

ॐ हूं हुं हं सः नमः श्रीमङ्गलाय दक्षिणदिगधीशाय विद्रुमवर्णाय रक्ताम्बराय भूमिस्थिताय कुद्दालहस्ताय श्रीमङ्गल सायुध सवाहन सपरिच्छद इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ३ ॥ बुधं प्रति—

For Private and Personal Use Only

प्रियंगुप्रख्यांगो गळदमलपीयूषनिकष–स्फुरद्वाणोत्राणीकृतसकलशास्त्रोपचयधीः ।
समस्तप्राप्तीनामनुपमविधानं शशिसुतः, प्रभूताराातीनामुपनयतु भंगं स भगवान् ॥ ४ ॥

ॐ ऐं नमः श्रीबुधाय उत्तरदिगधीशाय हरितवस्त्राय कलहंसवाहनाय पुस्तकहस्ताय श्रीबुध सायुध सवाहन सपरिच्छद इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ४ ॥ गुरुं प्रति—

शास्त्रप्रस्तारसारप्रततमतिवितानाभिमानातिमान–प्रागल्भ्यः शंभुजंभक्षयकरदिनकृद्विष्णुभिः पूज्यमानः ।
निःशेषास्वप्नजातिव्यतिकरपरमाधीतिहेतुर्बृहत्याः, कान्तः कान्तादिवृद्धिं भवभयहरणः सर्वसंघस्य कुर्यात् ॥ ५ ॥

ॐ जीव जीव नमः श्रीगुरवे बृहतीपतये ईशानदिगधीशाय सर्वदेवाचार्याय सर्वग्रहबलवत्तराय कांचनवर्णाय पीतवस्त्राय पुस्तकहस्ताय श्रीहंसवाहनाय श्रीगुरो सायुध सवाहन सपरिच्छद इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ५ ॥ शुक्रं प्रति—

दयितसंवृतदानपराजित–प्रवरदेहि शरण्य हिरण्यद । दनुजपूज्य जयोशन सर्वदा, दयितसंवृतदानपराजित ॥६॥

ॐ सुं नमः श्रीशुक्राय दैत्याचार्याय आग्नेयदिगधीशाय स्फटिकोज्ज्वलाय श्वेतवस्त्राय कुंभहस्ताय तुरगवाहनाय श्रीशुक्र सायुध सवाहन सपरिच्छद इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ६ ॥ शनिं प्रति—

मा भूद्विपत्समुदयः खलु देहभाजां, द्रागित्युदीरितलघिष्ठगतिर्नितान्तम् ॥
कादम्बिनीकलितकान्तिरनन्तलक्ष्मीं, सूर्यात्मजो वितनुताद् विनयोपगूढम् ॥ ७ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

ॐ शः नमः शनैश्चराय पश्चिमदिगधीशाय नीलदेहाय नीलांबराय परशुहस्ताय कमठवाहनाय श्रीशनैश्वर सायुध सवाहन सपरिच्छद इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ७ ॥ राहुं प्रति—

सिंहिकासुतसुधाकरसूर्योन्मादसादन विषादविघातिन्। उद्यतं झटिति शत्रुसमूहं श्राद्धदेव भुवनानि नयस्व ॥८॥

ॐ क्षः नमः श्रीराहवे नैर्ऋतदिगधीशाय कज्जलश्यामलाय श्यामवस्त्राय परशुहस्ताय सिंहवाहनाय श्रीराहो सायुध सवाहन सपरिच्छद इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ८ ॥ केतुं प्रति—

सुखोत्पातहेतो विपद्वार्द्धिसेतो निषद्यासमेतोत्तरीयार्द्धकेतो ।
अभद्रानुपेतोपमावायुकेतो जयाशंसनाहर्निशं तार्क्ष्यकेतो ॥ ९ ॥

ॐ नमः श्रीकेतवे राहुप्रतिच्छन्दाय श्यामांगाय श्यामवस्त्राय पन्नगवाहनाय पन्नगहस्ताय श्रीकेतो सायुध सवाहन सपरिच्छद इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ९ ॥

अथ ग्रहाणां परिपिंडितपूजा—

ॐ नमः श्रीआदित्यादिग्रहेभ्यः कालप्रकाशकेभ्यः शुभाशुभकर्मफलदेभ्यः सर्वे ग्रहाः सायुधाः सवाहनाः सपरिच्छदाः इह घण्टाकर्णप्रतिष्ठामहोत्सवे आगच्छन्तु आगच्छन्तु इदमर्घ्यं पाद्यं बलिं चरुं गृह्णन्तु गृह्णन्तु स्वाहा, सन्निहिता भवन्तु भवन्तु स्वाहा, जलं गृह्णन्तु गृह्णन्तु, गन्धं० पुष्पं० अक्षतान्० फलानि० मुद्रां० धूपं० दीपं० नैवेद्यं० सर्वोपचारान्

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

गृह्णन्तु गृह्णन्तु, शान्तिं कुर्वन्तु कुर्वन्तु, तुष्टिं० पुष्टिं० ऋद्धिं० वृद्धिं० सर्वसमीहितानि यच्छन्तु यच्छन्तु स्वाहा ।

॥ इति ग्रहाणां परिपिण्डितपूजा । इति पूजां विधाय रक्तवस्त्रेणाच्छादनम् ॥

॥ इति पञ्चमपीठे ग्रहपूजनम् ॥

—:०:—

अथ षष्ठपीठे दशदिक्पालपूजनम्—

पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा वृत्तं पठेत्—

दिक्पालाः सकला अपि प्रतिदिशं स्वं स्वं बलं वाहनं, शस्त्रं हस्तगतं विधाय भगवत्स्नात्रे जगद्दुर्लभे ।
आनन्दोल्बणमानसा बहुगुणं पूजोपचारोच्चयं, सन्ध्याय प्रगुणं भवन्तु पुरतो देवस्य लब्धासनाः ॥ १ ॥

अनेन वृत्तेन दिक्पालवलये पुष्पाञ्जलिक्षेपः । तत इन्द्रं प्रति—

सम्यक्त्वस्थिरचित्तचित्रितककुप्कोटीरकोटीपटत्, सद्भूस्योत्कटराजपट्टपटुतासौभाग्यभाग्याधिकः ।
दुर्लक्षप्रतिपक्षकक्षदहनज्वालावलीसंनिभो, भास्वद्भाल निभालयेन्द्र भगवत्स्नात्राभिषेकोत्सवम् ॥ १ ॥

ॐ वषट् नमः श्रीइन्द्राय तप्तकांचनवर्णाय पीताम्बराय ऐरावणवाहनाय वज्रहस्ताय द्वात्रिंशल्लक्षविमानाधिपतये अनन्तकोटिसुरसुरांगनासेवितचरणाय सप्तानीकेश्वराय पूर्वदिगधीशाय श्रीइन्द्र सायुध सवाहन सपरिच्छद इह घण्टाकर्ण-

For Private and Personal Use Only

प्रतिष्ठामहोत्सवे आगच्छ आगच्छ, इदमर्घ्यं पाद्यं बलिं चरुं गृहाण गृहाण, सन्निहिता भव भव स्वाहा, जलं गृहाण गृहाण, गन्धं० पुष्पं० अक्षतान्० फलानि० मुद्रां० धूपं० दीपं० नैवेद्यं० सर्वोपचारान् गृहाण गृहाण, शान्तिं कुरु कुरु, तुष्टिं० पुष्टिं० ऋद्धिं० वृद्धिं० कुरु कुरु सर्वसमीहितानि देहि देहि स्वाहा । इतीन्द्रपूजाक्रमः । अग्निं प्रति—

नीलाभाच्छादलीलाललितविलुलितालंकृतालंभविष्णु-स्फूर्जद्रोचिष्णुरोचिर्निचयचतुरतावंचितोर्दचिदेहः ।
नव्यांभोदप्रमोदप्रमुदितसमदाकर्णविद्वेषिधूम-ध्वान्तध्वंसिध्वजश्रीरधिकतरधियं हव्यवाहो धिनोतु ॥ २ ॥

ॐ रें नमः श्रीअग्नये सर्वदेवमुखाय प्रभूततेजोमयाय आग्नेयदिगधीश्वराय कपिलवर्णाय छागवाहनाय नीलाम्बराय धनुर्बाणहस्ताय श्रीअग्ने सायुध सवाहन सपरिच्छद इह० शेषं पूर्ववत् ॥ २ ॥ नागान् प्रति—

मणिकिरणकदम्बाडम्बरालम्बितुंगो-त्तमकरणशरण्यागण्यनित्यार्हदाज्ञाः ।
बलिभुवनविभावैः स्वैरगन्धा सुधान्ता, गुरवरभुवि लात्वा यान्तु ते दन्दशूकाः ॥ ३ ॥

ॐ ह्रीं फुं नमः श्रीनागेभ्यः पातालस्वामिभ्यः श्रीनागमंडल सायुध सवाहन सपरिच्छद इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ३ ॥ यमं प्रति—

दैत्यालीमुंडखंडीकरणसुडमरोद्दंडशुंडप्रचंड-दोर्दंडाडंबरेण प्रतिहरदनुगं भापयन् विघ्नजातम् ।
कालिन्दीनीलमीलत्सलिलविलुलितालंकृतोद्यल्लुलाय-न्यस्तांघ्रिर्धर्मराजो जिनवरभवने धर्मबुद्धिं ददातु ॥ ४ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

કરખડ્ગરત્નવરદાઢયપાણિ— ભૃચ્છશિનિભા મકરગમના; સંઘસ્ય રક્ષણકરી જયતિ મહામાનસી દેવી ॥ ૧૬ ॥

ૐ હં, હં, હં, સં નમઃ શ્રી મહામાનસ્યૈ વિદ્યાદેવ્યૈ ભગવતિ મહામાનસી ઈહ૦ શેષં પૂર્વં૦ ॥ ૧૬ ॥ ઈતિ પ્રત્યેકપૂજા. ૐ હ્રૌં નમઃ ષોડશવિદ્યાદેવીભ્યઃ સાયુધાભ્યઃ સવાહનાભ્યઃ સપરિકરાભ્યઃ વિઘ્નહરિભ્યઃ શિવંકરીભ્યઃ ભગવત્યઃ વિદ્યાદેવ્યઃ ઇહ૦ શેષં પૂર્વં૦ ઇતિ ષોડશવિદ્યાદેવીનાં પરિપિંડિતપૂજા. એવં પૂજાં વિધાય ષોડશહસ્તવસ્ત્રેણ પીઠસ્યાચ્છાદનમ્. ઇતિ ષષ્ઠપીઠે ષોડશવિદ્યાદેવીપૂજનમ્. આ૦ દિ૦ પૃ૦ ૧૬૨–૧૬૩

॥ અથ સપ્તમપીઠે ગણપત્યાદિપૂજનમ્ ॥

ઘંટાકર્ણપ્રતિષ્ઠાવિધૌ પૃ૦ પર તઃ ૫૪ પર્યંતદર્શિતગણપત્યાદિપૂજનં વિધાય પ્રાન્તે અષ્ટહસ્તવસ્ત્રાચ્છાદનં પીઠે. ઇતિ સપ્તમપીઠમ્ ॥

એવં સર્વેષાં પીઠાનાં પૂજાં વિધાય ત્રિકોણકુંડે હોમઃ, તત્ર **પરમેષ્ઠિસન્તર્પણે** ખંડ–ઘૃત–પાયસૈઃ શ્રીખંડ–શ્રીપર્ણી–સમિદ્ભિર્હોમઃ ॥ ૧ ॥ **દિક્પાલસન્તર્પણે**–ઘૃત–મધુ–ફલૈઃ પ્લક્ષાશ્વત્થસમિદ્ભિર્હોમઃ ॥ ૨ ॥ **રાશિસન્તર્પણે**-ક્ષીરઘૃતાભ્યાં ન્યગ્રોધ–નિમ્બ–સમિદ્ભિ–ર્હોમઃ ॥ ૩ ॥ **નક્ષત્રસન્તર્પણે**–ઘૃત–મધુ–ગુગ્ગુલ–ફલૈઃ પ્લક્ષાશ્વત્થ-સમિદ્ભિર્હોમઃ ॥ ૪ ॥ **ગ્રહસન્તર્પણે**– ક્ષીર–મધુ–ઘૃતૈઃ ફલસહિતૈઃ કપિત્થાશ્વત્થસમિદ્ભિર્હોમઃ ॥ ૫ ॥ **વિદ્યાદેવી-સન્તર્પણે**–ઘૃત–પાયસ–ખંડફલૈરશ્વત્થસમિદ્ભિર્હોમઃ ॥ ૬ ॥ **ગણપતિસન્તર્પણે**–મોદકૈઃ ઉદુમ્બુર–સમિદ્ભિર્હોમઃ

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

॥ ७ ॥ **કાર્તિકેયસન્તર્પણે**–મધુકપુષ્પૈઃ સઘૃતઃ પ્લક્ષ–સમિદ્‌ભિર્હોમઃ ॥ ૮ ॥ **ક્ષેત્રપાલસન્તર્પણે**–તિલપિંડૈર્ધત્તુરસમિદ્‌ભિર્હોમઃ ॥ ૧૦ ॥ **પુરદેવતસન્તર્પણે**–ઘૃત–ગુડ–ક્ષૌદ્રૈ–ર્વટસમિદ્‌ભિર્હોમઃ. **ચતુર્ણિકાયદેવસન્તર્પણે**–નાનાફલૈઃ પાયસૈઃ પ્રાપ્તસમિદ્‌ભિર્હોમઃ.

સર્વત્ર હોમે મૂલમંત્રાઃ સમિધઃ સર્વત્ર પ્રાદેશપ્રમાણાઃ એવં સર્વેષાં પૂજનં, હોમં ચ વિધાય બૃહત્સ્નાત્રવિધિર્વિધેયઃ. આચાર દિ૦ પૃ૦ ૨૨૦ તઃ ૨૨૩.

॥ અથ બૃહત્સ્નાત્રવિધિઃ ॥

ઘંટાકર્ણપ્રતિષ્ઠાવિધિમધ્યે લિખિત–પૃષ્ઠ ૬૫ તઃ ૭૬ પર્યંત પૂર્ણોબૃહત્સ્નાત્રવિધિર્વિધેયઃ ઇતિ.

એવં વિધિના સ્નાત્રવિધિનાન્તરં સ્નાત્રોદકં સર્વં ગ્રાહ્યં સર્વતીર્થજલં ચ સંમીલ્ય બિમ્બાગ્રે સુવિલિપ્તભૂમૌ ચતુષ્કિકોપરિ ન્યસ્તસ્ય યથાસંપત્તિકૃતસ્ય, બદ્ધકંઠસ્ય, મદનફલાદિરક્ષસ્ય શાન્તિકલશસ્ય મધ્યે નિક્ષિપેત્. રક્ષાદિ બન્ધનં સર્વત્ર શાન્તિમંત્રેણ. તતઃ કલશમધ્યે સ્વર્ણરૂપ્યમુદ્રાઃ પુગફલાનિ, નાલિકેરં ચ શાન્તિમંત્રેણ ન્યસેત્–તતઃ શુદ્ધોદકૈરખંડધારયા, દ્વૌ સ્નાત્રકારૌ સ્નાત્રકલશં પૂરયતઃ. ઉપરિ છદ્માકારેણ (છદ્દાધારેણ) આકલશમૂલાવલમ્બિ સદશવસ્ત્રં બધ્નીયાત્. ગુરુશ્ચ કુશેન તાં જલધારાં, શાન્તિકલશે નિપતન્તીં, શાન્તિદંડકં પઠન્નભિમંત્રયતિ.

For Private and Personal Use Only

श्री–शान्तिदंडको यथा–

नमः श्रीशान्तिनाथाय, सर्वविघ्नापहारिणे,
सर्वलोकप्रकृष्टाय, सर्ववांछितदायिने. ॥१॥

इह हि भरतैरावतविदेहजन्मनां, तीर्थंकराणां जन्मसु चतुःषष्ठिसुरासुरेन्द्राश्च चलितासना, विमानघंटा-टंकारक्षुभिताः प्रयुक्तावधिज्ञानेन, जिन-जन्म–विज्ञान–परमतम–प्रमोद–पूरिताः मनसा नमस्कृत्य जिनेश्वरं सकल-सामानिकांगरक्षपार्षद्यत्रायस्त्रिंशल्लोकपालानीकप्रकीर्णकाभियोगिकसहिताः साप्सरोगणाः सुमेरुशृंगमागच्छन्ति. तत्र च सौधर्मेन्द्रेण विधिना करसंपुटानीतांस्तीर्थंकरान् पांडुकंबलातिपांडुकंबलारक्तकंबलातिरक्तकंबलाशिलासु, न्यस्तसिंहा-सनेषु, सुरेन्द्रक्रोडस्थितान् कल्पितमणिसुवर्णादिमययोजनमुखकलशोद्गतैस्तीर्थवारिभिः स्नपयन्ति. ततो गीत–नृत्य–वाद्य–महोत्सवपूर्वकं शान्तिमुद्घोषयन्ति ततस्तत्कृतानुसारेण वयमपि तीर्थंकरस्नात्रकरणानन्तरं शान्तिमुद्घो-यामः सर्वे कृतावधानाः सुरासुरनरोरगाः शृण्वन्तु स्वाहा.

ॐ अर्हं नमो नमो जय जय पुण्याहं पुण्याहं प्रीयन्तां, प्रीयन्तां भगवन्तोऽर्हन्तो विमलकेवलास्त्रिलोक-पूज्या–स्त्रिलोकोद्योतकरा, महातिशया, महानुभावा महातेजसो महापराक्रमा महानन्दाः.

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

ॐ ऋषभ-अजित-संभव-अभिनंदन,सुमति-पद्मप्रभ-सुपार्श्व-चन्द्रप्रभ--सुविधि--शीतल-श्रेयांस-वासुपूज्य-विमल-अनंत-धर्म-शांति-कुंथु-अर-मल्लि-मुनिसुव्रत-नमि-नेमि-पार्श्व-वर्धमानान्ता जिना अतीतानागतवर्तमानाः पंचदशकर्मभूमिसंभवा विहरमाणाश्च, शाश्वतप्रतिमागता भवनपतिव्यंतरज्योतिष्क-वैमानिक-भवनसंस्थिताः तिर्यग्लोक-नंदीश्वर-रुचकेषुकार-कुंडल-वैताढ्य-गजदंत-वक्षस्कार-मेरुकृतनिलया जिनाः सुपूजिताः सुस्थिताः शान्तिकरा भवन्तु स्वाहा.

ॐ देवाश्चतुर्णिकाया भवनपति-व्यंतर-ज्योतिष्क-वैमानिकास्तदिन्द्राश्च साप्सरसः सायुधाः सवाहनाः सपरिकराः प्रीताः शान्तिकरा भवन्तु स्वाहा.

ॐ रोहिणी-प्रज्ञप्ति-वज्रशृंखला-वज्रांकुशी-अप्रतिचक्रा-पुरुषदत्ता-कालि-महाकालि-गौरी-गान्धारी--सर्वास्त्रा-महाज्वाला-मानवी-वैरोट्या-अच्छुप्ता-मानसी-महामानसीरूपाः षोडशविद्यादेव्यः सुपूजिताः प्रीताः शान्तिकारिण्यो भवन्तु स्वाहा.

ॐ अर्हत्सिध्धाचार्योपाध्यायसर्वसाधुपरमेष्ठिनः सुपूजिताः प्रीताः शान्तिकरा भवन्तु स्वाहा.

ॐ अश्विनी-भरणी-कृतिका-रोहिणी-मृगशीर-आर्द्रा-पुनर्वसु-पुष्य-आश्लेषा-मघा-पूर्वाफाल्गुनी-उत्तराफाल्गुनी-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

हस्त-चित्रा-स्वाति-विशाखा-अनुराधा-ज्येष्ठा-मूल पूर्वाषाढा-उत्तराषाढा-अभिजित्-श्रवण-धनिष्ठा-शतभिषक्-पूर्वाभद्रपदा-उत्तराभद्रपदा-रेवती-रूपाणि नक्षत्राणि सुपूजितानि प्रीतानि शान्तिकराणि भवन्तु स्वाहा.

ॐ मेष-वृष-मिथुन-कर्क-सिंह-कन्या-तुला-वृश्चिक-धनु-मकर-कुंभ-मीनरूपा राशयस्सुपूजिताः सुप्रीताः शान्तिकरा भवन्तु स्वाहा.

ॐ सूर्य-चंद्रांगारक-बुध-गुरु-शुक्र-शनैश्चर-राहु-केतुरूपाः ग्रहाः सुपूजिताः प्रीताः शान्तिकरा भवन्तु स्वाहा.

ॐ इन्द्राग्नि-यम-निर्ऋति-वरुण-वायु-कुबेरेशान-नाग-ब्रह्मरूपा दिक्पालाः सुपूजिताः सुप्रीताः शान्तिकरा भवन्तु स्वाहा.

ॐ गणेश-स्कन्द-क्षेत्रपाला-देश-नगर-ग्रामदेवताः सुपूजिताः सुप्रीताः शान्तिकरा भवन्तु स्वाहा.

ॐ अन्येऽपि क्षेत्रदेवा जलदेवा भूमिदेवाः सुपूजिताः सुप्रीताः भवन्तु स्वाहा. शान्तिं कुर्वन्तु स्वाहा.

ॐ अन्याश्च पीठोपपीठक्षेत्रोपक्षेत्रवासिन्यो देव्यः सपरिकराः सबटुकाः सुपूजिताः सुप्रीता भवन्तु (स्वाहा) शान्तिं कुर्वन्तु स्वाहा.

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

ॐ सर्वेऽपि तपोधन-तपोधनी-श्रावक-श्राविकाभवाश्चतुर्णिकायदेवाः सुपूजिताः सुप्रीता भवन्तु, शान्ति कुर्वन्तु स्वाहा.

ॐ अत्रैव देश-नगर-ग्राम-गृहेषु दोष-रोग-वैर-दौर्मनस्य-दारिद्र्य-मरक-वियोग-दुःख-कलहोपशमेन शान्तिर्भवतु.

दुर्मनोभूत-प्रेत-पिशाच-यक्ष-राक्षस-वैताल-झोटिंक-शाकिनी-डाकिनी-तस्करातातायिनां प्रणाशेन शान्तिर्भवतु.

भूकम्प,-परिवेष-विद्युत्पातोल्कापात-क्षेत्र-देश-निर्घात-सर्वोत्पात-दोषशमनेन शान्तिर्भवतु.

अकाल-फल-प्रसूति—वैकृत्य—पशुपक्षिवैकृत्याकालदुश्चेष्टा—प्रमुखोपप्लवोपशमनेन शान्तिर्भवतु.

ग्रहगणपीडित—राशिनक्षत्रपीडोपशमनेन शान्तिर्भवतु.

जांधिक—नैमित्तिकाकस्मिक—दुःशकुन—दुःस्वप्नोपशमनेन शान्तिर्भवतु.

कृतक्रियमाण—पापक्षयेण शान्तिर्भवतु. दुर्जन—दुष्ट—दुर्भाषक—दुश्चिन्तक—दुराराध्य—शत्रूणां दुरापगमनेन शान्तिर्भवतु.

उन्मृष्ट—रिष्ट—दुष्ट—ग्रह—गति,—दुःस्वप्न—दुर्निमित्तादि; संपादित—हित—संपन्नामग्रहणं, जयति शान्तेः ॥ १ ॥
या शान्तिः शान्तिजिने, गर्भगतेऽथाजनिष्ट वा जाते; सा शान्तिरत्र भूयात्, सर्वसुखोत्पादनाहेतुः ॥ २ ॥
अत्र च गृहे सर्वसंपदागमनेन, सर्वसंतानवृद्धया, सर्वसमीहितवृद्धया, सर्वोपद्रवनाशेन मांगल्योत्सव-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

प्रमोद-कौतुक-विनोद-दानोद्भवेन शान्तिर्भवतु.

भ्रातृ.-पत्नी,-मित्र,-संबंधिजन,-नित्य—प्रमोदेन शान्तिर्भवतु.

आचार्योपाध्याय,-तपोधन-तपोधना-श्रावक-श्राविकारूपसंघस्य शान्तिर्भवतु.

सेवक,-भृत्य,-दास,-द्विपद.-चतुष्पद.-परिकरस्य शान्तिर्भवतु.

अक्षीणकोशकोष्ठागारजलवाहनानां नृपाणां शान्तिर्भवतु.

श्रीजनपदस्य शान्तिर्भवतु. श्रीजनपदमुख्याणां शान्तिर्भवतु. श्रीसर्वाश्रमाणां शान्तिर्भवतु. पुरमुख्याणां शान्तिर्भवतु. राजसन्निवेशानां शांतिर्भवतु. धन,-धान्य-वस्त्र-हिरण्यानां शान्तिर्भवतु. ग्राम्याणां शान्तिर्भवतु. क्षेत्रिकाणां शान्तिर्भवतु. क्षेत्राणां शान्तिर्भवतु.

सुवृष्टाः सन्तु जलदाः सुवाताः सन्तु वायवः; सुनिष्पन्नास्तु पृथिवी, सुस्थितोऽस्तु जनोऽखिलः ॥१॥

ओं तुष्टि,-पुष्टि,-ऋद्धि,-वृद्धि.-सर्वसमीहितवृद्धिर्भूयात्.

शिवमस्तु सर्वजगतः परहितनिरता भवन्तु भूतगणाः । दोषाः प्रयान्तु नाशं, सर्वत्र सुखीभवन्तु लोकाः ॥१॥

सर्वेऽपि सन्तु सुखिनः, सर्वे सन्तु निरामयाः । सर्वे भद्राणि पश्यन्तु, मा कश्चिद् दुःखभाग् भवेत् ॥२॥

जगत्यां सन्ति ये जीवाः स्वस्वकर्मानुसारिणः । ते सर्वे वांछितं स्वं स्वं, प्राप्नुवन्तु सुखं शिवम् ॥३॥

For Private and Personal Use Only

इति शान्तिदंडकं जलधाराभिमन्त्रसहितं त्रिः पठेत् ततः शान्तिकलशजलेन शान्तिककारयितारं सपरिवारमभिषिंचेत् सर्वत्र गृहं, ग्रामं च दिक्पालादि सर्व-दैवत-विसर्जनं पूर्ववत्. इति शान्तिकम्

अथ शान्तिक-फलम्

सवत्र गृहिसंस्कारे, सूति-मृत्यु-विवर्जिते, प्रतिष्ठासु च सर्वासु, षण्मास्यां वत्सरेऽथवा ॥ १ ॥
आरब्धे च महाकार्ये, जातेऽप्युत्पातदर्शने, रोग-दोषे महाभीतौ, संकटोपगमेऽपि च ॥ २ ॥
गतभूम्यादिलाभे च, महापापस्य संभवे । कार्यं शान्तिकं नूनं धीमद्भिर्गृहमेधिभिः ॥ ३ ॥
दुरितानि क्षयं यान्ति, रोगदोषौ च शाम्यतः । दुष्टदेवासुरा मर्त्याः सपत्ना स्युः पराङ्मुखाः ॥ ४ ॥
सौमनस्यं शुभं श्रयः, तुष्टिः पुष्टिर्विवर्धते । समीहितस्य सिद्धिःस्या-च्छान्तिकस्य विधानतः ॥ ५ ॥

इति सामान्यशान्तिकफलं, शान्तिकान्ते साधुभ्यो विपुलवस्त्रपात्रभोजनोपकरण दानं दद्यात्
अत्र गृहे कथिते गृहाधिपस्य नामोच्चारं कुर्यात्.

इति शान्तिककार्ये विशेष-पूजा-विधानम् (आचार दिनकर पृ० २२० तः २२५)

(इति समाप्तम्)

For Private and Personal Use Only

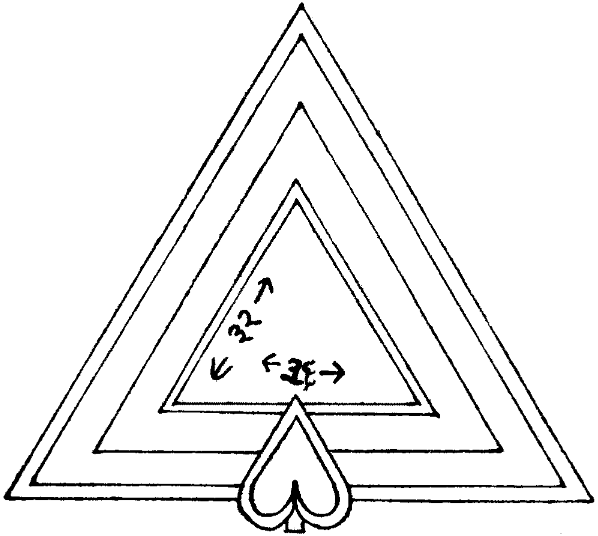

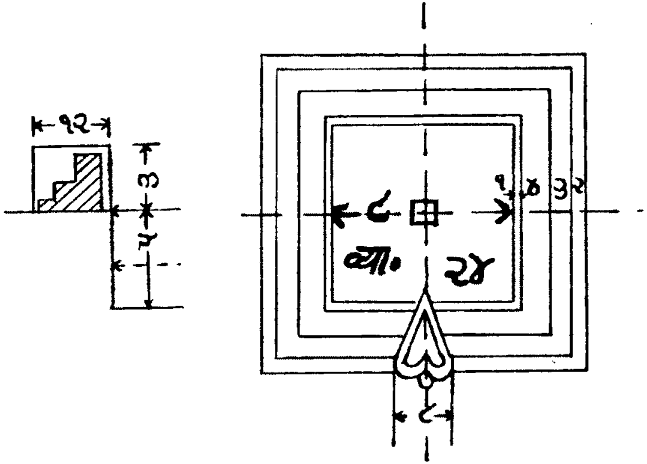

For Private and Personal Use Only

પ્રકૃતિ 'ક્ષેત્ર' ૨૪ આંગળ, તેના આઠ ભાગ કરવા તેમાંથી '૫' ભાગ એટલે '૧૫' આંગળ જેટલું જમીનમાં ખોદવું, ઉંચાઈમાં ૯ આંગળની ૩ મેખલા કરવી, એક ભાગ એટલે એક આંગળ પુષ્પકંઠ કરવો. પહેલી મેખલા–ઉપરના કુંડના છઠ્ઠા ભાગ–એટલે ૪ આંગળ ઉંચી અને ૪ આંગળ પહોળી કરવી. તે પછી મધ્યમાં બીજી મેખલા–આઠમા ભાગ એટલે ૩ આંગળ ઉંચી, ૩ આંગળ પહોળી કરવી, ત્રીજી મેખલા–નીચે બારમા ભાગ જેટલી એટલે ૨ આંગળ ઉંચી અને ૨ આંગળ પહોળી બનાવવી. ॥ ઇતિ **ચોરસ કુંડ બનાવવાની રીત.**

યોની વ્યાસની અર્ધી. વ્યાસ ૨૪ આંગળ તેની અર્ધી–૧૨ આંગળ લાંબી કરવી, ૮ આંગળ પહોળી, ૧૨ આંગળ ઉંચી કરવી અને નીચેથી ભારી, ઉપર એક આંગળ સંકલિત અને જમીનના મૂળ સહીત છિદ્રની નાળ ૧૨ આંગળ ઉંચી અને આગળના ભાગમાં ૧ આંગળ નમતી, અંદર એક આંગળ કંઠની બહાર આગળ નીકળતી અને વચમાં એક આંગળ કાચબાની પીઠ આવી રીતે બનાવવી, માટીના ૨ ગોળા બંને બાજુ પુષ્ટ ઉપર રાખવા, ૧ આંગળ પહોળી એક આંગળ ઉંચી તેની પરિધિ ચારે બાજુ રહે, આ પીપળાના પાનની આકૃતિ યોની હોય છે. ॥ ઇતિ **યોની બનાવવાની રીત.**

ચોરસ (૨૪ આંગળ) ક્ષેત્રફળના ૩ ભાગ કરવા. (૮ આંગળ) એક ભાગ આગળ વધારવો. (૩૨ આંગળ) ચોરસ ક્ષેત્રફળના ૪ ભાગ કરવા. તેમાંનો એક એક ભાગ (૬–૬ આંગળ) પડખે વધારવો અને ત્રિકોણ કરવું, મેખલા નાભી અને યોની ચોરસ કુંડ પ્રમાણે કરવી. ॥ ઇતિ **ત્રિકોણ કુંડ.**

(૧) પૂર્વ—ઓં નમ ઈન્દ્રાય સાયુધાય સવાહનાય સપરિજનાય, ઈહ ઘંટાકર્ણમૂર્તિપ્રતિષ્ઠામહોત્સવે

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

આગચ્છ, આગચ્છ, બલિ-પૂજાં ગૃહાણ ગૃહાણ સ્વાહા. (એ પાઠ કહીને બલિ ઉછાળે. જલ, ચંદન, પુષ્પ, ધુપ, દીપ આદિ ચઢાવે.)

(૨) અગ્નિકોણે—ઓં નમોઽગ્નયે, સાયુધાય, સવાહનાય, સપરિજનાય, ઇહ૦ પૂજાં બલિ ગૃહાણ ગૃહાણ સ્વાહા.

(૩) દક્ષિણકોણે—ઓં નમો યમાય, સાયુધાય સવાહનાય, સપરિજનાય ઈહ૦ પૂજાં બલિ ગૃહાણ ગૃહાણ સ્વાહા.

(૪) નૈઋત્યકોણે-ઓં નમો નૈઋતાય, સાયુધાય, સવાહનાય સપરિજનાય ઈહ ઘંટાકર્ણમૂર્તિપ્રતિષ્ઠામહોત્સવે આગચ્છ આગચ્છ બલિ પૂજાં૦

(૫) પશ્ચિમદિશાએ—ઓં નમો વરૂણાય, સાયુધાય, સવાહનાય સપરિજનાય ઇહ ઘંટાકર્ણમૂર્તિપ્રતિષ્ઠા-મહોત્સવે આગચ્છ, આગચ્છ, બલિં પૂજાં૦

(૬) વાયવ્યે—ૐ નમો વાયવે સાયુધાય, સવાહનાય સપરિજનાય ઇહ ઘંટાકર્ણમૂર્તિપ્રતિષ્ઠામહોત્સવે આગચ્છ, આગચ્છ બલિ પૂજાં ગૃહાણ, ગૃહાણ સ્વાહા.

(૭) ઉત્તરે—ઓં નમો ધનદાય, સાયુધાય, સવાહનાય સપરિજનાય ઇહ૦ પૂજાં, બલિં ગૃહાણ, ગૃહાણ સ્વાહા.

(૮) ઇશાનકોણે—ઓં નમો ઇશાનાય, સાયુધાય, સવાહનાય સપરિજનાય ઈહ૦ ઘંટાકર્ણમૂર્તિપ્રતિષ્ઠા-મહોત્સવે આગચ્છ, આગચ્છ બલિ પૂજાં ગૃહાણ, ગૃહાણ સ્વાહા.

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

(૯) ઉર્ધ્વલોકે—ઓં નમો બ્રહ્મણે સાયુધાય, સવાહનાય, સપરિજનાય, ઇહ ઘંટાકર્ણપ્રતિષ્ઠામહોત્સવે આગચ્છ, આગચ્છ બલિં પૂજાં ગૃહાણ, ગૃહાણ સ્વાહા.

(૧૦) અધોલોકે—ઓં નમો નાગાય, સાયુધાય, સવાહનાય, સપરિજનાય, ઇહ ઘંટાકર્ણપ્રતિષ્ઠામહોત્સવે આગચ્છ, આગચ્છ બલિં પૂજાં ગૃહાણ, ગૃહાણ સ્વાહા. ॥ ઇતિ ॥ **'દશ દિક્પાલ બલિ પ્રદાન' મંત્ર.**

પૂર્વદિશા—ઓં નમ ઇન્દ્રાય, સાયુધાય, સવાહનાય, સપરિજનાય, પૂજાં, બલિં ગૃહાણ, ગૃહાણ સ્વસ્થાનં ગચ્છ, ગચ્છ સ્વાહા. અગ્નિકોણે. ઓં નમોઽગ્નયે૦ દક્ષિણે. ઓં નમો યમાય૦ નૈરૃત્યે. ઓં નમો નૈરૃતાય૦ પશ્ચિમે ઓં નમો વરૂણાય૦ વાય૦યે. ઓં નમો વાયવે૦ ઉત્તરે. ઓં નમો ધનદાય૦ ઇશાને. ઓં નમો ઇશાનાય૦ ઉર્ધ્વલોકે ઓં નમો બ્રહ્મણે૦ અધોલોકે. ઓ નમો નાગાય૦ ॥ ઇતિ **દશદિક્પાલ વિસર્જન.**

પ્રથમ જુવારની ધાણી શેર પાંચની કરવી. પછી માણેક લાડુ શેર સવા બેનો કરવો. તેમાં રૂપા નાણું અને વિંધ્યા વગરનું મોતી નાખવું. પછી તે લાડવો ધાણી ઉપર મુકવો. પછી પતાસા, ધૂપ, કુસુમાંજલિ પાસે રાખીને વિસર્જન કરવું. તે આ પ્રમાણે—(૧) કુંભ વિસર્જન—કુંભની પાસે જઇને ઓં વિસર વિસર સ્વસ્થાનં ગચ્છ ગચ્છ સ્વાહા. એમ બોલવું. (૨) અખંડ દીપ વિસર્જન—અખંડ દીપની પાસે જઇને ઓં વિસર વિસર સ્વસ્થાનં ગચ્છ ગચ્છ સ્વાહા. એમ બોલવું (૩) પીઠ વિસર્જન—પીઠ પાસે જઇને ઓં વિસર વિસર સ્વસ્થાનં ગચ્છ ગચ્છ સ્વાહા. એમ બોલવું. પછી કુસુમાંજલિ ઉછાલવી. ॥ ઇતિ **વિસર્જનવિધિ.**

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

અથ ઘંટાકર્ણપ્રતિષ્ઠા તથા શાન્તિકપૂજનની હવન સામગ્રી.

૧ પંચ પરમેષ્ઠિ પૂજન હોમમાં—ખાંડ, ઘી, દુધપાક, ચંદન અને સેવનના તથા ખીજડાના છોડીઆ.

૨ દશ દિક્પાલ પૂજન હોમમાં—ઘી, ગોળ, ગુગળ, દુધપાક, શેરડીના કકડા, પીપળો અને વડના છોડીઆ.

૩ બાર રાશિ પૂજન હોમમાં—દુધ, ઘી, વડ અને બીલાના છોડીઆ.

૪ નક્ષત્ર પૂજન હોમમાં—ઘી, મધ, ગુગુલફળ, પીપળા અને વડના છોડીઆ.

૫ નવગ્રહ પૂજન હોમમાં—ઘી, ગોળ, દુધ, શેરડીના કકડા, કોહું, પીપળાના છોડીઆ.

૬ સોળ વિદ્યાદેવી પૂજન હોમમાં—ઘી, ખાંડ, દુધપાક, શેરડીના કકડા, પીપળાના છોડીઆ.

૭ ગણપતિ પૂજન હોમમાં—લાડવા ચૂરમાના, ઉંબરાના છોડીઆ.

૮ કાર્તિકેય પૂજન હોમમાં—ઘી, દૂધપાક, મહુડાના ફૂલ, પીપળાના છોડીઆ.

૯ ક્ષેત્રપાલ પૂજન હોમમાં—તલના લાડવા, ધતુરાનાં છોડીઆ.

૧૦ પુરદેવતા પૂજન હોમમાં—ઘી, ગોળ, શેરડીના કકડા, વડના છોડીઆ.

૧૧ ચાર નિકાયદેવ પૂજન હોમમાં—દુધપાક, શેરડીના કકડા, જુદી જુદી જાતના ફૂલો.

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

૧૨ ચોસઠ યોગિની પૂજન હોમમાં—ઘઉં, ઘી અને ગોળની બનાવેલી લાપસી, બદામ, ખજૂર અને દ્રાક્ષ સાથે. તેમજ વડ, પીપળા અને બોરડીના છોડીઆ.

૧૩ બાવનવીરના પૂજનના હોમમાં—ગોળ, મધ અને તલના વડા, તેમજ વડ, કોઠું અને આંબાના છોડીઆ.

૧૪ અષ્ટ ભૈરવ પૂજન હોમમાં—મધ, લોબાન, તલ, પુડલા. પીપળા, વડ તથા ધત્તૂરાના છોડીઆ.

૧૫ ઘંટાકર્ણદેવ પૂજન હોમમાં—અખરોડ, ટોપરા, બદામ, સાકર, ઘી સાથે ગુગળની ૧૦૮ ગોળી, વડ, પીપળા અને આંબાના છોડીઆ.

નોંધ—છોડીઆનું પ્રમાણ પ્રાદેશ પ્રમાણ એટલે તર્જની આંગળી પ્રમાણ સમજવું.

દેવના હોમમાં—ॐ रां संतर्पितोऽस्तु स्वाहा બોલવું.

દેવીના હોમમાં—ॐ रां संतर्पितास्तु स्वाहा બોલવું.

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

वारंवार बोलवामां आवता उपयोगी श्लोको

विश्वानंदकरी भवाम्बुधितरी सर्वापदां कर्त्तरी,
मोक्षाध्वैकविलंघनाय विमला विद्या परं खेचरी।
दृष्टूयुद्भावितकल्मषापनयने बद्धप्रतिज्ञा दृढं,
रम्यार्हत्प्रतिमा तनोतु भविनां सर्वं मनोवाञ्छितम् ॥ १ ॥ (पृ० १५)

धूपः- ऊर्ध्वाधोभूमिवासित्रिदशदनुसुतक्ष्मास्पृशां घ्राणहर्ष,-
प्रौढिप्राप्तप्रकर्षक्षितिरुहरसजः क्षीणपापावगाहः।
धूपोऽकूपारकल्पप्रभवमृतिजराकष्ट—विस्पष्टदुष्ट,-
स्फूर्जत्संसारपाराधिगममतिधियां विश्वभर्तुः करोतु ॥ १ ॥ (पृ० २६)

For Private and Personal Use Only

आज्ञाहीनं क्रियाहीनं मंत्रहीनं च यत्कृतम् ।
तत्सर्वं कृपया देवाः क्षमन्तु परमेश्वराः ॥१॥

आह्वाहनं न जानामि न जानामि विसर्जनम् ।
पूजां चैव न जानामि त्वमेव शरणं मम ॥२॥ (पृ० २७)

कीर्तिं श्रियो राज्यपदं सुरत्वं, न प्रार्थये किंचन देवदेव ।
मत्प्रार्थनीयं भगवन् प्रदेयं, त्वद्दासतां मां नय सर्वदापि ॥१॥

इति घण्टाकर्ण-प्रतिष्ठा-विधिः समाप्तः

For Private and Personal Use Only